

LIETUVOS RESPUBLIKOS PREZIDENTO GITANO NAUSĖDOS KALBA
JUNGTTINIŲ TAUTŲ GENERALINĖJE ASAMBLĖJOJE

Pone Generalinės
Asamblėjos Prezidente,

Jūsų Ekscelencijos, ponios
ir ponai,

man didelė garbė pirmą
kartą kreiptis į šią gerbiamą
instituciją Lietuvos Respublikos
vardu. Atėjau čia su žinia, kad
mano šalis yra tvirtai įsiparei-
gojusi pamatiniams Jungtinių
Tautų principams ir vertybėms.
Atsakomybė siekti taikos, ginti
žmogaus teises ir savo darbais
kurti visuotinę gerovę mums yra
aukščiausias priesakas, kylantis
iš sudėtingos istorijos.

Lietuva skaudžiai nukentėjo
per abu pasaulinius karus. Ji
taip pat patyrė brutalią dviejų
totalitarinių režimų – nacizmo ir
stalinizmo – priespaudą. Beveik
prieš 30 metų susigrąžinę ne-
priklausomybę, mes atkūrėme
demokratinės valstybės insti-
tucijas, sukūrėme efektyvią
rinkos ekonomiką ir tapome
svarbiausių pasaulio politinių,
ekonominių ir kultūros organi-
zacijų dalimi.

Istorija yra puiki mokytoja.
Ji mus moko nekartoti praeities
klaidų. Ji taip pat įkvepia mus
siekti naujų aukštumų. Vos
prieš mėnesį mes minėjome
80-ąsias gėdingo Molotovo–
Ribentropo pakto metines. Šis
nuodėmingas suokaltis nulėmė
Antrojo pasaulinio karo pradžią
ir trijų Baltijos šalių okupaciją.
Tačiau kiekvienais metais tą
pačią dieną mes švenčiame ir
didingo triumfo akimirką. Prieš
30 metų Lietuvos, Latvijos ir
Estijos gyventojai smerkdami
Paktą sujungė rankas Baltijos
kelyje – 650 km ilgio žmonių
grandinėje. Tai buvo svarbus
žingsnis mums siekiant laisvės,
kurio mes niekada nepamiršime.

Pone Prezidente,

Lietuva visada tvirtai rėmė
ir skatino daugiašalį bendradar-

Lietuvos Respublikos Prezidentas Gitanas Nausėda kalba Jungtinių Tautų Generalinėje Asamblėjoje. *Lietuvos Respublikos Prezidento kanceliarijos nuotr. / Robertas Dačkus*

biavimą. Efektyvus, taisyklėmis
paremtas daugiašališkumas
pagrindžia pasaulinę tvarką
bei prisideda prie tarptautinės
taikos ir saugumo užtikrinimo.
Ryžtas laikytis tarptautinės
teisės dažnai yra paskutinis bar-
jeras, skiriantis mūsų šalis nuo
nuspėjamos ir todėl pavojin-
gos netvarkos. Šiame daugelio
neužtikrintumų pasaulyje mums
kaip niekad reikalingi daugiaša-
liai mechanizmai.

Jungtinių Tautų Chartija
atlieka ypač svarbų vaidmenį,
įpareigodama visas valstybes
kartu siekti geresnio pasau-
lio visiems. Štai kodėl mes
tvirtai remiame Generalinio
Sekretoriaus žingsnius, kuriais
siekiama reformuoti Jungtines
Tautas, kad jos būtų atsparesnės
ir pajėgios efektyviau atsakyti į
sudėtingus globalius iššūkius.

Stipresnių Jungtinių Tautų
mums reikės, siekiant veiks-
mingai reaguoti į užsitęsusi-
sius konfliktus ir humanitari-
nes krizes Vidurio Rytuose,
Subsacharinėje Afrikoje ar ki-
tuose regionuose. Mums taip pat
reikės aktyvaus visų Jungtinių
Tautų narių įsitraukimo siekiant
sustabdyti ir užkardyti didelio
masto nusikaltimus žmonišku-
mui, taip pat ieškant ilgalaikių
politinių sprendimų.

Deja, bet Europa nebėra iš-
imtis daugelio krizių pasaulyje.
Neteisėtas jėgos panaudojimas
ir šiurkštūs suvereniteto, nepri-
klausomybės bei teritorinio in-
tegralumo principų pažeidimai
tapo Europos kasdienybės dali-
mi. Rusija, nuolatinė Jungtinių
Tautų Saugumo Tarybos narė,
paskatinta menkos tarptautinės
bendruomenės reakcijos į 2008
metų agresiją prieš Sakartvelą,
toliau bando destabilizuoti jos
kaimynystėje esančias šalis. Jau
penkerius metus tęsiasi pasibai-
sėtini Rusijos kariniai veiksmai
prieš Ukrainą.

Lietuva griežtai smerkia šį
besitęsiantį tarptautinės teisės
pažeidimą ir primena šaliai
agresorei, kad ji privalo laiky-
tis Jungtinių Tautų Chartijos,
Helsinkio baigiamojo akto ir
dvišalių susitarimų su Ukraina
nuostatų. Mes ir toliau remsime
Sakartvelo bei Ukrainos nepri-
klausomybę, suverenitetą bei te-
ritorinį integralumą, niekada ne-
pripažinsime neteisėtos Krymo
aneksijos, kaip ir Abchazijos
bei Pietų Osetijos okupacijos.

Be to, laikysimės požiūrio, kad
Minsko susitarimų įgyvendi-
nimas yra būtina santykių su
Rusija normalizavimo prielaida.

Dalis politinių lyderių kelia
idėją kurti naują geopolitinę
erdvę nuo Atlanto vandenyno
iki Vladivostoko, kuri įtrauktų
ir Rusiją. Mintis įdomi, tačiau
ar mes jos įgyvendinimui turi-
me bendrą pagrindą? Ar turime
bendrų vertybių? Atsakymas
yra „ne“!

Mes turime prisiminti skau-
džias istorijos pamokas. Buvo
metas, kai kairiųjų pažiūrų in-
tektualai sveikino Vladimiro
Lenino atėjimą į valdžią per
Rusijos revoliuciją. Buvo metas,
kai nepriklausomybės siekian-
čios Baltijos šalys buvo ragi-
namos neskubėti ir netrukdyti
Michailo Gorbačiovo peres-
troikai. Abiem atvejais viskas
baigėsi nekaltų žmonių kraujo
praliejimu.

Mes turėtume principingai
nepalaikyti sąjungų, kuriose
vienos valstybės tampa istorijos
subjektais, o kitos – viso labo
objektais. Iki šios dienos Rusija
nepadarė nieko, kad nusipelnytų
mūsų pasitikėjimo. Ar tai gali
pasikeisti? Taip! Mes būtume
pirmieji, kurie pasveikintų tokį
pokyčių – demokratinę Rusiją,
kuri gerbtų tarptautinę teisę ir
kitų šalių suverenitetą.

Pone Prezidente,

šiandien turime suprasti,
kad atvirai demonstruojama
panieka tarptautinei teisei gra-
sina pasauliniam saugumui. Ją
dažnai lydi šiurkštūs žmogaus

teisių pažeidimai, ji griau-
na mūsų pastangas kurti klestinčias
visuomenes.

Mes žinome, kad negali būti
taikos ir saugumo be atsako-
mybės. Mes ne kartą matėme,
kad nebaudžiamumas veda prie
naujų smurto proveržių. Tie,
kurie yra įvykdę nusikaltimų
žmoniškumui, turi žinoti, kad
nebus palikti ramybėje.

Lietuva yra viena iš šalių,
tebelaukiančių teisingumo. Per
krivinus 1991 metų sausio įvy-
kius sovietų tankai nepriklauso-
mybę paskelbusioje Lietuvoje
atakavo taikius protestuotojus.
Tąkart žuvo 14 civilių, dar
daugiau nei 800 buvo sužeista.
Praėjus 28 metams, Lietuvos
teismas pripažino 67 buvusius
sovietų karininkus ir karius
kaltais dėl karo nusikaltimų
ir nusikaltimų žmoniškumui.
Tačiau Rusija iki šiol slepia
kaltininkus nuo teisingumo ir
net inicijavo byloje dalyvavusių
Lietuvos teisėjų bei teisininkų
baudžiamąjį persekiojimą. Mes
laikome tai neleistinu kišimusi į
suverenios valstybės vykdomą
teisingumą.

Žinodami tikrąją teisingumo
reikšmę, savo darbais mes ir to-
liau sieksime užtikrinti žmogaus
teisių universalumą bei nedalo-
mumą. Lietuvos prioritetai kan-
didatuojant į Žmogaus Teisių
Tarybą 2022–2024 m. bus mo-
terų ir vaikų teisės bei išraiškos
laisvės apsauga. Tvirtai tikime,
kad kiekviena tauta – nesvarbu,
ar didelė, ar maža – turi teisę ir
(Nukelta į 2 psl.)

NUOŠIRDI PADĖKA

*Tarp išeivijos lietuvių yra iškilių asmenų,
kurie gerai supranta lietuvių kultūros išlai-
kymo svarbą išeivijoje ir randa būdų kultū-
rą remti ir puoselėti. Vienas tokių asmenų
yra DONATAS JANUTA, kuris stambiomis
sumomis remia „Dirvą“ jau kelis dešim-
tmečius. Jo dosnumą patiria ir Lietuvos
institutai, išeivijos lietuvių organizacijos
bei fondai. Už tokių pasiaukojančių paramą
paprastų dėkingumo žodžių nepakanka. Tai
sektinas dosnumo pavyzdys.*

*Algirdas V. Matulionis, pirmininkas
„Vilties“ draugija, „Dirvos“ leidėja*

ŽINIOS IŠ VILNIAUS

Lietuvos Vyriausybė skelbia konkursą partizanų vado Adolfo Ramanausko-Vanago paminklui ir antkapiui sostinės kapinėse. Vyriausybė spalio 4 d. pranešė, kad kanceliarija tikisi atrinkti geriausią idėją partizanų vadui įamžinti Vilniaus Antakalnio kapinėse ir paminklą pastatyti iki kitų metų vasaros, projektui skirta 50 tūkst. eurų. Užduotyje reikalaujama, kad dominuojanti paminklo ašis būtų vertikali, kuriant erdvinę paminklo dalį, į ją turi būti įkomponuotas atpažįstamas A. Ramanausko-Vanago portretas.

Sveikatos apsaugos ministerija (SAM) siūlo padidinti Lietuvoje taikomas elektromagnetinės spinduliuotės normas, kurios naudojamos televizijos, radijo signalui ir mobiliam ryšiui perduoti. Anot ministerijos, tai numatantys teisės aktų projektai nustatytų tokias elektromagnetinio lauko intensyvumo leidžiamas vertes, kokias rekomenduoja tarptautinės organizacijos ir kokias taiko dalis Europos valstybių. Nacionalinės visuomenės sveikatos priežiūros laboratorijos Sveikatos rizikos veiksnių vertinimo skyriaus vedėjo Mariaus Urbono teigimu, normų sulyginimas reikalingas ministerijos atliekamoms analizėms bei telekomunikacijoms Lietuvoje vystyti.

Iki Seimo rinkimų likus metams „socialdarbiečių“ ir „valstiečių“ atstovai registravo pataisas, pagal kurias Socialdemokratų darbo partija įgytų teisę deleguoti Vyriausiosios rinkimų komisijos (VRK) narį, komisijos nariai jų prašymu galėtų būti ir įdarbinti. Šiuo metu atstovus į VRK po rinkimų deleguoja partijos, gavusios Seimo narių mandatų daugiamandatėje rinkimų apygardoje. Pataisomis būtų nustatyta, kad atstovus VRK turėtų partijos, turinčios joms atstovaujančias frakcijas Seime. Taip Socialdemokratų darbo partija, nedalyvavusi praėjusiose Seimo rinkimuose, tačiau turinti parlamentinę frakciją, įgytų teisę deleguoti narį į VRK.

Spalio 4 d. Lietuvos Prezidentas Gitanas Nausėda pasirašė naują dekretą, kad premjeras Saulius Skvernelis dėl sveikatos priežasčių esant poreikiui gali nebūti darbe iki lapkričio 8-osios. Tuo metu jį pavaduotų energetikos ministras Žygimantas Vaičiūnas. Ankstesnis prezidento dekretas dėl S. Skvernelio galiojo iki šios dienos. Ministras Pirmininkas rugpjūtį paskelbė, kad jam diagnozuotas pirmos stadijos limfomos vėžys.

Kol Žemės ūkio ministerijos perkėlimą į Kauną gaubia nežinia, ministrui – klausimai dėl įdarbinamų partijos kolegų giminaičių. Liberalų sąjūdžio pirmininkės teigimu, tai rodo, kad valdantieji galutinai išsižadėjo savo deklaruotų vertybių. Žemės ūkio ministrui teko aiškintis ir dėl partijos kolegų giminaičių įdarbinimo ministerijoje. Kaip praneša portalas 15min, ministro patarėja tapo Šilutės rajono tarybos nario, „socialdarbiečio“ Arūno Pupšio dukra. Anksčiau – kancelerė paskirta ministro kolegės partijoje Rito Vaigino dukra. Tik viešai prakalbus apie galimą interesų konfliktą, viceministro postą atsisakytą skirti Petro Čimbaro sūnui.

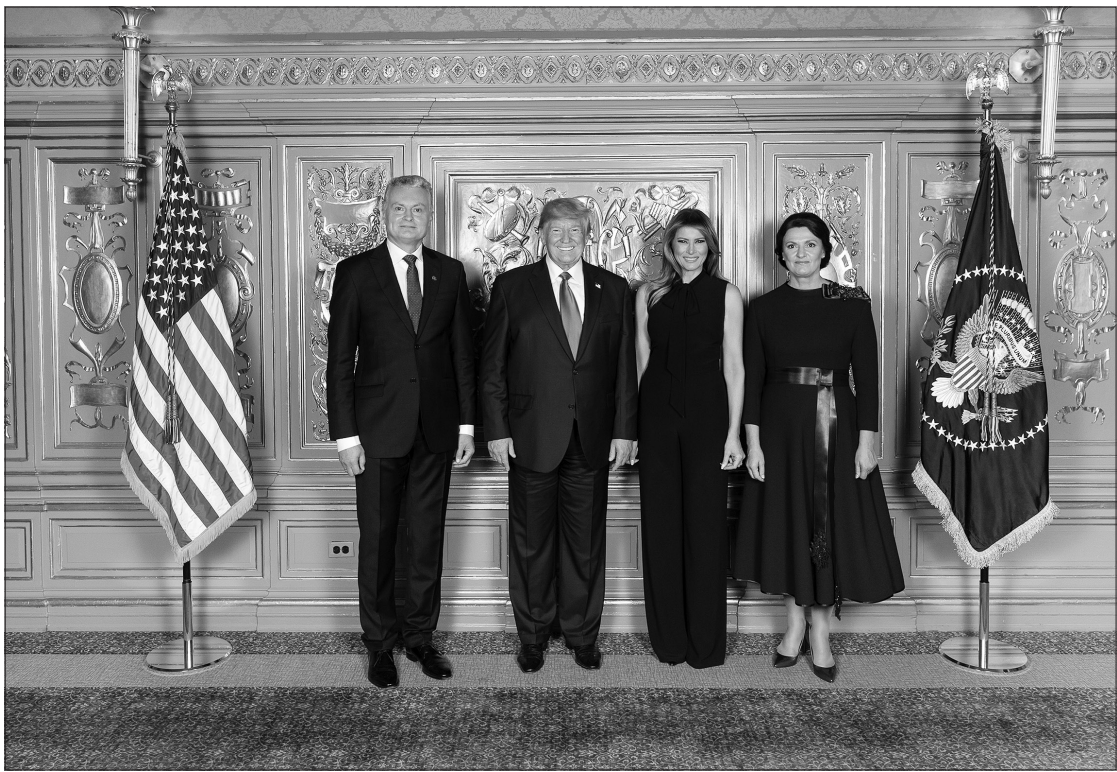
Po trejų metų laukimo šiemet ugniagesiai gelbėtojai pradėti skiepyti nuo erkinio encefalito, praneša Priešgaisrinės apsaugos ir gelbėjimo departamentas (PAGD). Pasak PAGD Teisės ir personalo skyriaus vedėjo Igorio Ponomariovo, departamentas šiais metais įsigijo 3343 vienetų skiepų nuo erkinio encefalito. Šiais metais pirmu ir antruoju skiepu planuojama paskiepyti 1750 ugniagesių, kurie atlieka gaisrų gesinimo ir gelbėjimo darbus.

Skandalas Kauno tvirtovės IV forte surengtame tarptautiniame gynybinio paveldo simpoziume. Aplinkosaugininkai liepė nutraukti renginį, esą gavę skundą, kad į simpoziumą susirinkę gynybinio paveldo ekspertai, paveldosaugininkai, kiti specialistai galbūt trikdo šikšnosparnių ramybę. Pagal įstatymą nuo spalio iki gegužės forte lankytis negalima, nes šikšnosparniai miega, nors Kauno tvirtovės vadovai teigia, kad šikšnosparniai bent jau šiuo metu vis dar skraido. Aplinkosaugai teigia, kad bus pradėtas tyrimas dėl šio incidento.

Baigėsi keturias dienas trukusios civilinės saugos pratybos, kuriomis mokomasi reaguoti į galimą branduolinę nelaimę Baltarusijos atominėje elektrinėje. Vidaus reikalų ministrė Rita Tamašunienė sako, kad tarnybos pasirengusios reaguoti ir vykdyti joms numatytas funkcijas. Vis tik mokymai neapsėjo ir be didesnių trikdžių: tikrinant gyventojų perspėjimo sistemas paaiškėjo, kad realios nelaimės atveju dalis gyventojų vis dar negautų perspėjimo pranešimų į telefonus. Už gyventojų saugumą atsakingos institucijos nenupirko pakankamo kiekio licencijų, kurios leistų siųsti pranešimus.

Savarankiškai artimuosius slaugantys žmonės Lietuvoje nuo šiol gali kreiptis nemokamų konsultacijų internetu. Jas teikia Vilniaus universiteto psichologai. Programos „Slaugau artimą“ mokslininkai atkreipia dėmesį, kad slaugymas yra sudėtingas ne tik pačiam ligoniui, bet ir slaugytoju tapusiam šeimos nariui.

Parengta pagal Lietuvos žiniasklaidos pranešimus

Lietuvos Prezidentas Gitanas Nausėda ir pirmoji ponija apsilankė JAV Prezidento Donaldą Trampą (Donald Trump) organizuotame priėmime.

www.lrp.lt

(Atkelta iš 1 psl.)

LIETUVOS RESPUBLIKOS PREZIDENTO GITANO NAUSĖDOS KALBA JUNGTINIŲ TAUTŲ GENERALINĖJE ASAMBLĖJOJE

pareigą prisidėti kuriant geresnį pasaulį visiems. 2015 m. pirmininkaudami Jungtinių Tautų Saugumo Tarybai, sustiprinome savo įsipareigojimus, susijusius su šaulių ir lengvųjų ginklų naudojimu, taip pat žurnalistų apsauga konfliktų zonose. Be to, reaguodami į tarptautinės teisės pažeidimus, palaikėme Tarybos dėmesį besitęsiančiai agresijai prieš Ukrainą.

Lietuva toliau aktyviai dalyvaus Jungtinių Tautų taikos palaikymo operacijose ir prisidės prie karinių mokymų bei humanitarinių veiksmų Malyje, Centrinėje Afrikos Respublikoje ir Somalyje. Mes aktyviai remiame visas pastangas sustiprinti Jungtinių Tautų taikdarių pajėgas, įskaitant Taikos palaikymo veiksmų iniciatyvą bei Generalinio Sekretoriaus iniciatyvą kovai su seksualiniu išnaudojimu kariniuose konfliktuose. Pripažindami nepakeičiamą moterų vaidmenį kuriant ir palaikant taiką, sieksime didinti moterų įtraukimą į taikos palaikymo operacijas.

Pone Prezidente, mūsų bendros pastangos siekti saugumo ir teisingumo sudaro sąlygas kovai su skurdu, pajamų nelygybe, socialine atskirtimi bei klimato krize. Tik ilgalaikis visuomenių ir valstybių stabilumas bei demokratinis piliečių įtraukimas gali užtikrinti Darnaus vystymosi tikslų įgyvendinimą.

Tuo metu, kai visuotinei gerovei globaliu mastu grasi nauji iššūkiai, toliau auga socialinė atskirtis, o atotrūkis tarp turtingųjų ir vargšų siekia aukščiausią lygį per pastaruo-

sius 30 metų, mes visi turime ieškoti ilgalaikių sprendimų. Dabar yra metas kiekvienai Jungtinių Tautų valstybei narei ir kiekvienam valstybės vadovui demonstruoti lyderystę nacionaliniu, regioniniu bei globaliu lygmeniu. Nėra valstybių, kurių indėlis nebūtų svarbus.

Štai kodėl Lietuvoje aš iškėliau gerovės valstybę kaip centrinę savo penkerių metų kadencijos idėją. Šios iniciatyvos pagrindas yra pamatiniai „Darbotvarkės 2030“ ir Darnaus vystymosi tikslų principai. Sunkiausias iššūkis lieka paversti viziją realybe. Tik konkretūs veiksmai mus gali priartinti prie sėkmės.

Tarptautiniu lygmeniu mes kviečiame nustatyti ir tinkamai reaguoti į didžiausias grėsmes, kliudančias sėkmingai įgyvendinti 17 Darnaus vystymosi tikslų. Lietuvos požiūriu, rimčiausiomis kliūtimis turėtų būti laikomi taisyklėmis grįstos pasaulinės tvarkos pažeidimai, kibernetinės erdvės virsmas nauju ginklavimosi lauku, tarptautinių aplinkosaugos bei branduolinės saugos standartų nepaisymas, klimato kaitos ignoravimas.

Esminį vaidmenį mūsų ilgojo laikotarpio strategijoje turi įsipareigojimas Paryžiaus susitarimui. Mūsų klimato kaitos švelninimo politika pirmiausia remiasi tvariu atsinaujinančių energijos išteklių naudojimu bei energetinio efektyvumo didinimu.

Sparčiai plėtodami vėjo ir saulės energetikos pajėgumus, mes taip pat esame pasiryžę šilumos sektoriuje pereiti nuo iškastinio kuro prie biokuro. Vos per penkerius metus Lietuva sukūrė efektyvų nedidelių biokuro katilinių tinklą, rodydama pavyzdį, kad miestai ir miesteliai gali greitai transformuoti centrinio šildymo sistemas, tvariai išnaudodami vietinių energijos

išteklių potencialą bei kurdami žalias darbo vietas.

Tvaraus šildymo iniciatyvą, remiamą kitų valstybių, mes pristatėme Jungtinių Tautų Klimato kaitos viršūnių susitikime. Dabar esame pasirengę dalintis savo patirtimi su visomis suinteresuotomis šalimis.

Tolesnėse Jungtinių Tautų diskusijose aplinkosaugos klausimais mes ketiname pasisakyti už klimato ir saugumo elementų stiprinimą. Ypač garsiai pasisakome apie grėsmes ir poveikį aplinkai, kurį kelia jūroje palaidoti cheminiai ginklai. Technologijų plėtra sudaro sąlygas lengviau pasiekti jūros dugną, dėl ko kyla naujų grėsmių. Šiuo klausimu Lietuva negali likti nebyli, todėl jau ketvirtą kartą teiks rezoliuciją, kuria sieks šių grėsmių įvertinimo. Tikimės, kad mūsų pastangos paskatins tarptautinę bendruomenę labiau įsitraukti į saugesnės, švaresnės ir darnios aplinkos tiek sausumoje, tiek vandenyuose kūrimą.

Pone Prezidente, tik veikdami išvien, mes galime kurti geresnę ateitį. Mūsų bendra žmogiškumo dvasia įpareigoja mus garbingai elgtis vieni su kitais, taip pat branginti ir saugoti mūsų planetą.

Tikiu, kad, pasitelkę išradingumą ir tarptautinį bendradarbiavimą, mes galime ryškėjančius iššūkius paversti naujomis galimybėmis ir prisidėti prie visuotinio klestėjimo.

Savo kalbą norėčiau baigti buvusio Jungtinių Tautų Generalinio Sekretoriaus Kofi Annano citata: „Mes neturėsime plėtros be saugumo, kaip ir saugumo be plėtros. Mes neturėsime nei vieno iš jų be universalios pagarbos žmogaus teisėms.“

Dėkoju Jums.
Gitanas Nausėda, Lietuvos Respublikos Prezidentas
2019-09-26

LIETUVIŲ TAUTINĖS MINTIES LAIKRAŠTIS
THE LITHUANIAN NATIONAL NEWSPAPER

DIRVA

TEL. (216) 531-8150

FAX (216) 531-8428

E-mail: dirva@ix.netcom.com

P.O. BOX 19010 CLEVELAND, OHIO 44119-0010

19807 CHEROKEE AVENUE • CLEVELAND, OHIO • 44119

Leidžia Amerikos Lietuvių Spaudos ir Radijo Draugija „Viltis“, Inc.

Algirdas V. Matulionis, pirmininkas / president

Gediminas Markevičius, redaktorius / editor

2713 West 71st St, Chicago, IL 60629-2005

E-mail: dirva.redaktorius.chicago@gmail.com

DIRVA (USPS 157-580)

Postmaster: Send address changes to DIRVA
19807 Cherokee Ave. Cleveland, OH. 44119-0010

Periodicals postage paid at Cleveland, Ohio and additional mailing offices.
Published bi-weekly by American Lithuanian Press & Radio Assn.
VILTIS, INC. - Subscription per year - \$55.00, first class - \$78. Single copy - \$2.00. Air mail overseas - \$130.00.

Prenumerata metams - \$55.00, pusei metų - \$40.00, pirma klase - \$78.
Oro paštu į užsienį metams - \$130.00. Atskiuro numerio kaina - \$2.00.
Straipsniai, pasirašyti pavarde, inicialais ar slapyvardžiu, ne visada sutampa su redakcijos nuomone. Nespausdinti straipsniai gražinami tik autoriui prašant. Už skelbimų turinį redakcija neatsako. Nepasirašytų rašinių nespausdiname.

KALTI IR MANIPULIUOTOJAI, IR JŲ AUKOS

Žmogus nemėgsta būti kvailinamas. Deja, ši būdo savybė neapsaugo jo nuo mėgėjų manipuliuoti žmonių emocijomis ir, dažnu atveju, neišprusimu. Su tokiomis manipuliacijomis susiduriame kasdien, tiesa, jos nevadinamos manipuliacijomis, bet užmaskuojamos įmantriais terminais, pavyzdžiui, „rinkodara“, „viešosios nuomonės formavimas“ ir pan. Nueikime kad ir į artimiausią prekybos centrą – jau iš tolo pirkėją gundo ryškus užrašas „Akcija!“. Nagi nagi, kokia čia akcija? – susidomi žmogelis. Ogi jokios, tik subraukytos etiketės, vaizduojančios „sumažintas“ kainas. Taip ir norisi paklausti, - o ar negalima iš karto parašyti tos tikrosios kainos? Ir laiko susitaupytų, ir rašalo... Nieku gyvu! Tai rinkodaros triukas, be kurio verslininkai nesijaučia stiprūs prisivilioti pirkėjus. Ech, ne veltui Kristus išvarė prekeivas iš šventyklos!

Štai rodo televizija žinias, kalbama, kad netolimoje ateityje tragiškai truks kai kurių sričių gydytojų, nors aukštojo mokslo įstagos ir rengia medicinos specialistus: reikalas tas, kad dauguma studentų renkasi odontologo (t. y. dantisto) specialybę, o tai savo ruožtu užprogramuoja ateities problemą – truks, pavyzdžiui, vidaus ligų gydytojų, o odontologai (kurių bus perteklius) negalės susirasti darbo. Tai štai kalbėdami apie problemos esmę šios srities biurokratai nutyli svarbiausią dalyką – uždarbį! Rypuojama, kad per daug medicinos studentų renkasi odontologiją, bet nė žodžio apie pagrindinę jų pasirinkimo priežastį – odontologai uždirba daugiausia! O tai reiškia, kad kitų sričių medikai pasmerkti vegetuoti iš „valdiškos algos“ arba „prisidurti“ imadami kyšius. (Sutikite, ir sovietmečiu mediko profesija buvo populiari dėl šios galimybės.) Šiuo požiūriu mediko profesija tikrai nedėkinga – net į patį sąžiningiausią gydytoją tūlas žiūrės įtariai, nes stereotipas „visi jie ima kyšius“ jau suformuotas ir įsišaknijęs. Bet, kaip sakoma, ugnies be dūmų nebūna. Pasak žiniasklaidos, „buvęs Santaros klinikų vadovas Kęstutis Strupas ir jo pacientė Marija Nedveckė stoji prieš teismą dėl mažiausiai 100 eurų kyšio. Apie jokiais stambias korupcines veikas, susijusias su skandalingais viešaisiais pirkimais ir užmaskuotais kyšiais, teisme bent kol kas nekalbama.“ Toliau straipsnyje kalbama apie tai, kad visa velniava užvirė pernai, kai Specialiųjų tyrimų tarnyba ėmėsi tirti stambią korupcijos bylą Santaros klinikose – klinikų vadovas buvo įtariamas kyšių ėmimu už palankius sprendimus vykdant viešuosius pirkimus. Teigiama, kad korupcijos byla (bent kol kas) subliuško, nors klinikų vadovui ir teko pasitraukti iš pareigų. Ką galvoti paprastam piliečiui apie tokius atvejus, turbūt nereikia klausiti – jis pasakys, kad „visi jie kyšininkai“, kad „varnas varnui akies nekerta“. Blogiausia, kad į tokią dirvą labai noriai byra kremliui naudingos nepastikėjimo teisingumu Lietuvoje sėklos.

O ką jau bekalbėti apie politikos lankas... Štai čia „rinkodaros“ triukų – nors vežimu vežk! Paskutinysis iš jų – bandymas permesti kaltę dėl Astravo atominės elektrinės, išdygusios Europos Sąjungos pasienyje, per 40 km nuo Vilniaus. Pasirodo, kad dėl Rusijos monstro (vadinkime daiktus tikrais vardais – „Rosatomo“ statoma elektrinė tik formaliai

UKRAINA – TARP AMERIKIETIŠKŲ POLITINIŲ GIRNŲ

Ukraina yra net ne žaidėjas, o viso labo kamuolys.

Tokią interpretaciją pateikė viena ukrainiečių apžvalgininkė, analizuodama Donaldo Trampo (Donald Trump) apkaltos procesą. Šios Jungtinių Valstijų politinės kovos epicentre, pati to nenorėdama, atsidūrė ir Ukraina, kuriai teks mėginti išlaviruoti tarp įsisukusių respublikonų ir demokratų girnų.

Iki šiol Ukrainos klausimu Jungtinėse Valstijose buvo tvirtas politinio elito konsensusas. Nors pagrindinių partijų poliarizacija yra pasiekusi kone rekordinį lygį, Vašingtone niekam nekilo abejonių, kad Rusijos įvykdyta Krymo aneksija turi būti pasmerкта, o tebesitęsianti agresija Donbase sprendžiama palaikant Kijevo poziciją. To nepakeitė ir prezidentas Trampas – netgi priešingai, kai kuriais atžvilgiais jo vadovaujamos administracijos parama buvo didesnė nei šalies vadovu būnant Barackui Obamai. Pavyzdžiui, Ukrainos

kariuomenei amerikiečiai sutiko tiekti ginkluotę.

Tačiau pastaruoju metu Ukrainos vardas aidė dar sudėtingesniame nei konfliktas su Rusija kontekste. Opozicinė Demokratų partija inicijavo apkaltos procesą D. Trumpui; prezidentas kaltinamas tuo, kad spaudė prezidentą Volodymyrą Zelenskį tirti Trampo oponento Joe Bideno sūnaus veiklą Ukrainoje; svarstoma, ar D. Trampas nesiejo tyrimo pražios su tuo, ar patvirtinti tolesnę amerikiečių finansinę paramą kariaujančiai valstybei. Toks manipuliavimas valstybės lėšomis asmeniniais politiniais tikslais galėtų būti traktuojamas ne tik kaip prezidento neteisėtas veikimas, bet ir kaip nusikaltimas, teigia teisininkai.

D. Trampas, žinoma, neigia siejęs rinkiminį politinį interesą su šimtų milijonų dolerių vertės valstybinės paramos paketais. Bet jo sprendimu paviešinta pokalbio su V. Zelenskiu atmintinė demokratų nenuramino; nors tiesiogiai paslaugos

už paslaugą pokalbyje nėra, D. Trampas su Ukrainos vadovu vienu ar kitu pokalbio metu šnekučiavosi ir apie J. Bideno sūnų, ir apie tolesnę paramą. Anot opozicijos, to pakanka pirminiam kaltinimui pagrįsti; tačiau didelė dalis respublikonų tikina, kad atmintinė paneigia spekuliacijas, o visa kita tėra subjektyvios interpretacijos. Tad žvelgdami į tą patį tekstą politiniai oponentai mato skirtingus dalykus, o didžiuoju ginčo objektu tampa semantinės detalės.

Tiesa, tai tik istorijos pradžia. Žiniasklaidoje jau pasirodė pranešimai, kad dalis kitų telefoninių prezidento D. Trampo pokalbių – pavyzdžiui, su Vladimiru Putinu – yra paslėpti po devyniais užraktais, nors įprastai jiems taikomi mažesni įslaptinimo kriterijai. Prezidento kritikai tai automatiškai sieja su bandymu kažką nuslėpti. Tad galiausiai tyrimą dėl apkaltos proceso vykdys bent šeši skirtingi Atstovų rūmų komitetai, tuo siekiama išplėsti tiriamų temų spektrą.

Nusimato ilgi mėšiai, į kuriuos gali būti bandoma įvelti ir Ukrainą. Juk pokalbyje dalyvavo ir ši pusė; tad, pavyzdžiui, ukrainiečių pareiškimas, jog jie jautė spaudimą ir grasinimą nutraukti finansinę paramą, taptų smūgiu į paširdžius D. Trumpui; lygiai taip pat, kaip ir atvirkštinė įvykių komentaro versija stiprintų D. Trampo gynybos argumentą. Beveik nėra abejonių, kad Ukraina sieks kiek įmanoma išlaikyti neutralumą, – V. Zelenskis lyg užsisukęs kartoja, kad tai – Jungtinių Valstijų vidaus reikalas, o D. Trampas – ar jo atstovai – ribų jokiame pokalbyje neperžengė. Bet balansuoti, stengiantis nesupykdyti nei respublikonų, nei demokratų, teks dar kurį laiką, tad klaidos rizika išliks.

Vieną netektį Ukraina, tiesa, jau patyrė. Specialusis Trampo pasiuntinys Ukrainai Kurtas Volkeris, garsėjęs principinga retorika Rusijos atžvilgiu, jau atsistatydino iš pareigų. Politinės nemalonės šio skandalo kontekste jis susilaukė todėl, kad galimai padėjo neoficialiems D. Trampo atstovams, tokiems kaip asmeninis advokatas Rudy Giuliani, užmegzti ryšius su aukštais ukrainiečių pareigūnais. Koks buvo K. Volkerio tikrasis vaidmuo, kol kas sunku pasakyti, bet daugiau detalių gali paaiškėti jam liudijant Kongrese. Bet kuriuo atveju Ukraina neteko žmogaus, kuris ne tik turėjo aukščiausio lygio politinius ryšius Vašingtone, bet

(Nukelta į 4 psl.)

priklauso Baltarusijai, tokioms statyboms neturinčiai lėšų) atsiradimo kalti... konservatoriai! Neva, jie nieko nepadarė, kad tokia elektrinė nebūtų statoma. Ką ir besakyti – toks įžūlus ir pasibjaurėtinas tikrovės pervertimas net Kremliaus propagandą pranoksta... Tiek vadinamieji socialdemokratai, tiek ir Ramūno Karbauskio „valstiečiai“ yra kalti dėl to, kad šalia savo namų turėsime tiksinčią bombą, kuri, galbūt ir nesprogs, bet nuolat bus panaudojama kaip šantažo įrankis. Juk tai R. Karbauskis 2012 m. organizavo referendumą, kad nebūtų statoma Visagino AE, o socialdemokratai parėmė šią idėją. „Astravo AE kelią atidarė tie, kurie nepasiruošusiems tokių klausimų spręsti žmonėms pakišo referendumą ir dar agitavo balsuoti prieš japonišką Visagino AE.“ – teigia Rasa Juknevičienė. Nereikia būti ekspertu, kad susprastum, jog iškilus japoniškai branduolinei jėgainei Visagine, rusams nebūtų jokios prasmės statyti savo elektrinę šalia – mūšis jau būtų pralaimėtas (galbūt pralaimėtas netgi pasauliniu mastu, nes regione atsirastų stiprus konkurentas – aukščiausio lygio japonų branduolinė energetika). Deja, Rusija šį mūšį laimėjo. Įdomus faktas yra ir tai, kad jau kitą dieną po referendumo Kremlius sustabdė „Baltijsko AE“ statybas Kaliningrade – na juk nereikia dviejų atominių elektrinių vienoje vietoje!

Šiandien mes girdime kalbas apie santykių su Baltarusija gerinimą, tačiau kokia kaina bus tas „gerinimas“? Reaguodama į tai, TS-LKD padarė pareiškimą, kuriame išsakomas nepasitikėjimas užsienio reikalų ministru Linu Linkevičiumi. Prezidentas Gitanas Nausėda užstojo ministrą, už jį mūru stoji ir valdančioji dauguma. Va ar nepaaiškės vienas nesmagus dalykas – kad buvęs kandidatas, o dabar jau prezidentas, buvo reikalingas tam, kad Lietuva nustotų priešgyniauti Astravo AE? Tai jau būtų visiškas Lietuvos pralaimėjimas. Todėl net kalbos negali būti apie reikalavimus „užtikrinti, kad elektrinė atitiktų aukščiausius saugumo standartus“ – ji apskritai neturi būti įjungta. Galime kalbėti apie įvairias sąmokslų teorijas, bet nebūkim naivūs – Kremlius ir šį kartą nepagailės pinigų, kad jam pasisektų prisidengiant aukščiausiais saugumo standartais įtikinti kokių nors basčių lūpomis mūsų tautiečius įsileisti Astravo monstro elektrą, mat ji „pigi“.

Pigus tik sūris pelėkautuose, sakydavo senoliai!

Negražu skaičiuoti svetimus pinigus, pasakys dažnas tautietis ir pats nesidrovėdamas piktinsis išeivijos lietuvių uždarbiu kur nors Norvegijoje ar Amerikoje. Negana to, kad piktinsis, bet dar ir pavers argumentu balsuojant prieš išeivijos lietuvių pilietybės išsaugojimą... Dvimintystės ir dvigubos sąžinės kirminas giliai įsigrauzė į mūsų širdis.

Kęstutis Šilkūnas

LATVIJA – YPATINGA LIETUVOS KAIMYNINĖ ŠALIS

Lietuvos Prezidentas Gitanas Nausėda su Latvijos Prezidentu Egilu Levitu Vilniuje. *Lietuvos Respublikos Prezidento kanceliarijos nuotr. / Robertas Dačkus*

Ketvirtadienis, spalio 3 d. (Vilnius). Lietuvos Respublikos Prezidentas Gitanas Nausėda susitiko su Latvijos Respublikos Prezidentu Egilu Levitu.

Prezidentai aptarė Lietuvos ir Latvijos sienos sutarties ratifikavimą ir sutarė dėl kasmetinio Baltijos šalių vadovų susitikimo datos gruodžio mėnesį Rygoje. Šalies vadovas, liepą viešėdamas Latvijoje, paragino atnaujinti trišalius Prezidentų susitikimus, skirtus svarbiausiems einamiesiems politiniams, ekonominiams, regioninės gynybos ir saugumo klausimams aptarti.

Šalies vadovo teigimu, Latvija yra ypatinga Lietuvos kaimynė, nes abiejų tautų žmonės sieja baltiška tradicija ir bendros istorijos patirtis. Turėtume ir toliau puoselėti savo bendrą paveldą, plėtoti kultūrinius ryšius visais lygmenimis. Prezidentai pabrėžė Baltijos ir Šiaurės šalių dialogo svarbą, siekiant užtikrinti regiono ekonominę plėtrą ir saugumą.

Prezidentai daug dėmesio skyrė energetinės nepriklausomybės ir energetinio saugumo temoms. Lietuvos vadovas paragino Latviją apsvastyti sprendimą dėl prekybos elektra per Rusijos sieną pradėjus eksploatuoti Astravo atominę elektrinę ir kelti nesaugios Astravo jėgainės klausimą dvišaliuose susitikimuose tiek su Europos Komisijos, TATENA ir kitų tarptautinių organizacijų atstovais, tiek su Europos valstybių vadovais.

„Astravo jėgainės saugumo užtikrinimas ir jos ateitis yra visos Europos Sąjungos klausimas. Baltijos šalių vienybė ir suderinti sprendimai dėl sinchronizacijos, įskaitant prekybą elektra su trečiosiomis šalimis, yra itin svarbūs. Tik bendras darbas kartu gali

užtikrinti tarptautinių ir europinių institucijų bei strateginių partnerių paramą”, – teigė šalies vadovas.

Prezidentai akcentavo transatlantinio bendradarbiavimo energetikos saugumo srityje stiprinimo būtinybę. Pasak šalies vadovo, Baltijos valstybių ir JAV dialogas dėl energetikos mūsų regionui yra nepaprastai svarbus ir atveria duris bendradarbiavimui plėtojant strateginę energetikos infrastruktūrą, keičiantis technologijomis ir geriausia praktika.

Dėmesio skirta ir Europos Sąjungos strateginės darbotvarkės klausimams. Sutarta derinti pozicijas dėl daugiametės finansinės perspektyvos planavimo, „Brexit” ir judumo paketo. Aptariant Rytų partnerystę Prezidentas teigė, kad reikia užsibrėžti naujus, ambicingus, į rezultatus orientuotus Rytų partnerystės tikslus po 2020 metų. Būtina siekti tų Rytų partnerystės valstybių, kurios nori ir yra pajėgios tą padaryti, kuo spartesnės integracijos į ES vidaus rinką.

Prezidento komunikacijos grupė

(Atkelta iš 3 psl.)

UKRAINA – TARP AMERIKIETIŠKŲ POLITINIŲ GIRNŲ

ir puikiai suvokė konflikto su Rusija niuansus. Kol kas nėra aišku, ar kas nors jį apskritai pakeis, nes specialiojo pasiuntinio pareigybė yra santykinai mažai formalizuota.

Niekas, turbūt net ir griežiausi D. Trampo kritikai, nesitiki, kad prezidentas bus atstatydingas. Atlikus tyrimą komitetuose, išvados turi būti patvirtintos Atstovų rūmų balsavime – kadangi tam pakanka paprastos daugumos, kurią turi demokratai, tikėtina, jog tai gali įvykti. Bet lemiamą žodį dėl prezidento atstatydinimo turi tarti Senatas, kur jau reikės dviejų trečdalių daugumos. Tai reiškia, jog dvidešimt D. Trampo partijos narių iš šimto turės balsuoti prieš savo prezidentą, o to tikėtis – nauju; ne veltui per visą istoriją Jungtinėse Valstijose apkaltos būdu nebuvo atstatydingas nė vienas prezidentas. Suskilusi ir visuomenė: sekmadienį paskelbtas nuomonių tyrimas rodo, jog apkaltą palaiko 55 proc. amerikiečių, o 45 proc. jai nepritaria.

Bet turbūt svarbiau nei galutinis apkaltos rezultatas yra pats procesas – juk iki kitų šalies vadovo rinkimų liko vos kiek daugiau nei vieneri metai.

Linus Kojala, Rytų Europos studijų centro direktorius

Spalio 6 d. Vilniuje paminėtos vieno žymiausių Lietuvos kariuomenės vado, Lietuvos valstybės vadovo, kovojusio su sovietine okupacija, Lietuvos Laisvės Kovos Sąjūdžio ginkluotųjų pajėgų vado, Lietuvos Laisvės Kovos Sąjūdžio Tarybos 1949 m. vasario 16 d. deklaracijos signataro – brigados generolo Adolfo Ramanausko-Vanago laidojimo metinės.

Minėjimo renginiuose dalyvavo krašto apsaugos viceministras Vytautas Umbrasas, Lietuvos kariuomenės Gynybos štabo viršininkas brg. gen. Gintautas Zenkvičius, kiti ministerijos ir kariuomenės atstovai, artimieji. Garbės sargybos kuopos kariai padėjo gėlių vainiką padėjimo prie A. Ramanausko-Vanago kapo valstybės vadovų panteone, Antakalnio kapinėse.

„Prieš metus deramai atsisveikinome su vienu žymiausių Lietuvos kariuomenės vadu – brigados generolu Adolfu Ramanausku-Vanagu, kuris net ir totalinės šalies okupacijos sąlygomis kovojo už Lietuvos laisvę ir nepriklausomybę iki pat sunaikinimo. Vanagas naujai Lietuvos karininkijos kartai, kariams šiandien yra pavyzdys, įkvėpantis pasiaukojamai ginti Tėvynę”, – sako krašto apsaugos ministras Raimundas Karoblis.

A. Ramanauskas-Vanagas, sovietams okupavus Lietuvą,

MINĖTOS VIENO ŽYMAUSIŲ LIETUVOS KARIUOMENĖS VADŲ – BRG. GEN. ADOLO RAMANAUSKO-VANAGO LAIDOJIMO METINĖS

Minėjime dalyvavo krašto apsaugos viceministras Vytautas Umbrasas, Lietuvos kariuomenės Gynybos štabo viršininkas brg. gen. Gintautas Zenkvičius, kiti ministerijos ir kariuomenės atstovai, artimieji. Giedrė Maksimovicz (KAM)

įsijungė į partizaninę kovą už Lietuvos nepriklausomybę, tapo vienu iškiliausių partizanų vadų, jam buvo suteiktas brigados generolo laipsnis. A. Ramanauskas-Vanagas kartu su kitais septyniais partizanų vadais 1949 vasario 16 d. pasirašė Lietuvos Laisvės Kovos Sąjūdžio deklaraciją. Lietuvos Respublikos Seimas įstatymu pripažino deklaraciją Lietuvos valstybės tęstinumui itin reikšmingu teisės aktu, patvirtindamas nuostatą, kad Lietuvos Laisvės Kovos Sąjūdžio Taryba buvo vienintelė teisėta valdžia okupuotos Lietuvos teritorijoje. Deklaracijoje Lietuvos Laisvės Kovos Sąjūdis paskelbė, kad

prisiima atsakomybę vadovauti nepriklausomos bei demokratinės Lietuvos valstybės atkūrimui.

A. Ramanauskas-Vanagas 1956 m. buvo suimtas, o 1957 lapkričio 29 d. Vilniuje sušaudytas. Jo žmona partizanė B. Mažeikaitė-Ramanauskienė okupantų teismo nuteista 8 metus kalėti lageriuose.

A. Ramanausko-Vanago palaikai 2018 m. rasti Našlaičių kapinėse Antakalnyje. 2018 m. spalio 6 d. A. Ramanauskas-Vanagas palaidotas Antakalnio kapinėse, valstybės vadovų panteone.

A. Ramanauskas-Vanagas savo atsiminimuose rašė: „Visi

esame lygūs kovos broliai ir tarp mūsų nėra nei pono, nei tarno, nei buožės, nei berno, nes kovojame ne dėl dvaro ar aukštos ir pelningos vietos. Mes visi turime vieną troškimą – iškovoti Lietuvai laisvę ir, jeigu Dievo bus leista, su visa tauta dalyvauti toje neįsivaizduojamo džiaugsmo šventėje, su visa tauta kurti tikrai laisvą, kultūringą, demokratijos principais pagrįstą nepriklausomos Lietuvos gyvenimą.” Šiandien įvertinus generolo A. Ramanausko-Vanago veiklą galima vienareikšmiškai teigti, kad jis – viena ryškiausių pokario ginkluotojo pasipriešinimo asmenybių.

LR KAM

„NATO DIENA” – SUSITIKIMAS SU SĄJUNGININKŲ KARIAIS ROKIŠKYJE

Spalio 3 d. minint NATO Aljanso 70-metį ir Lietuvos narystės jame 15-ąsias metines Krašto apsaugos ministerija ir Vilniuje veikiantis NATO pajėgų integravimo vienetas pakvietė į susitikimą su NATO kariais Rokiškio gyventojus – „NATO diena regione – ateik, pamatyk, sužinok!”.

„Bendravimas su Lietuvos žmonėmis, bendrų tikslų siekimas yra vienas svarbiausių NATO pajėgų integravimo vieneto Lietuvoje prioritetų. Mums, kurie rūpinasi NATO pajėgų perdisklokavimu, žmonių ir vietovės pažinimas yra kritiškai svarbus. Per ketverius savo veiklos metus jau esame aplankę beveik pusę Lietuvos savivaldybių, pristatę jiems savo veiklą,” – sako šiam NATO vienetai Lietuvoje nuo jo įkūrimo 2015 metais vadovaujantis Danijos kariuomenės pulkininkas Jakobas Sogardas Larsenas (*Jakob Søgård Larsen*).

Su rokiškiečiais, savivaldos atstovais susitiko ir jiems savo veiklą pristatė NATO pajėgų integravimo vieneto ir NATO priešakinių pajėgų bataliono kovinės grupės kariai, JAV Civilių ir karių bendradarbiavimo komandos

atstovai, Lietuvos kariuomenės Karaliaus Mindaugo husarų bataliono ir Krašto apsaugos savanorių pajėgų Vyčio apygardos 5-osios rinktinės kariai, Lietuvos šaulių sąjungos nariai.

Taip pat renginio metu prie Obelių muziejaus buvo atidengtas paminklas, skirtas Lietuvos narystės Aljanse 15-ųjų metinių progai. Paminklas pastatytas bendruomenės pastangomis.

Projekto „NATO diena regione” renginių metu NATO sąjungininkų ir Lietuvos karių plačiau pristato gyventojams NATO organizaciją, jos veiklą įvairiuose Lietuvos regionuose. Pirmasis renginys jau vyko šių metų gegužės 30 d. Varėnoje ir Merkinėje. Iki metų pabaigos NATO kariai planuoja dar aplankyti Anykščius, Biržus ir Kėdainius. Penkių miestų savivaldybės buvo atrinktos iš atsiliepusių į Krašto apsaugos ministerijos kvietimą organizuoti NATO renginį regione Aljanso 70-mečio ir Lietuvos narystės jame 15-ųjų metinių proga.

„NATO dienose” skirtingų regionų gyventojai galės ne tik susitikti su kariais, išgirs-

„NATO diena” su sąjungininkų kariais Rokiškyje.

LR KAM

ti paskaitas apie stipriausią pasaulyje karinį aljansą bei dalyvauti diskusijose, bet ir susipažinti bei apžiūrėti Lietuvos kariuomenės ir NATO priešakinių pajėgų bataliono karių naudojamą ginkluotę, ekipuotę ir karinę techniką.

NATO pajėgų integravimo vienetas Lietuvoje veikia nuo 2015 m. rugsėjo. Vieneto misija – užtikrinti operatyvų ir efektyvų NATO ypač greito reagavimo pajėgų ir kitų sąjungininkų

vienetų dislokavimą Lietuvoje. Veikdamas Lietuvoje NATO pajėgų integravimo vienetas remia ir sąjungininkų pajėgų pratybas bei kitas saugumo užtikrinimo priemones, prisideda prie Lietuvos gynybos planavimo, identifikuoja infrastruktūros objektus, būtinus greitam sąjungininkų pajėgų dislokavimui Lietuvoje. NATO pajėgų integravimo vieneto personalo struktūrą taikos metu sudaro 40 karių iš tarptautinio

ir Lietuvos kariuomenės personalo. Šiuo metu štabe dirba atstovai iš 14 NATO valstybių. Sprendimą įsteigti NATO pajėgų integravimo vienetus iš viso aštuoniuose valstybėse – Bulgarijoje, Estijoje, Latvijoje, Lenkijoje, Lietuvoje, Rumunijoje, Slovakijoje ir Vengrijoje – NATO šalių ir vyriausybių vadovai priėmė Velso viršūnių susitikime 2014 m. rugsėjo mėn.

LR KAM

KARINIŲ ORO PAJĖGŲ SPECIALISTAI PRADEDA TESTUOTI VIDUTINIO NUOTOLIO ORO GYNYBOS SISTEMĄ NASAMS

Lietuvos kariuomenės Karinių oro pajėgų specialistai „Kongsberg” gamykloje Norvegijoje nuo rugsėjo pabaigos pradėjo testuoti Lietuvos kariuomenės Karinėms oro pajėgoms (KOP) pagamintą vidutinio nuotolio oro gynybos sistemą NASAMS. Lietuvai pagaminti šios sistemos komponentai, pirmiausia, bus testuojami gamykloje, o vėliau, po šios oro gynybos sistemos pristatymo į Lietuvą, testavimai bus atlikti ir lauko sąlygomis.

Patikrinimų metu yra testuojamas NASAMS sistemos komponentų techninis ir taktinis atitikimas nustatytai

ginkluotės specifikacijai. Sistemos testavimas tęsis iki 2020 m. vasario mėnesio. Testų metu bus patikrinti visi NASAMS komponentai: raketsvaiddžiai, radarai, elektrooptiniai sensoriai, turimų trumpo nuotolio oro gynybos sistemų RBS70 integracijos komponentai, ryšių mazgai ir valdymo komponentai bei transporto priemonės.

Numatyta, jog vidutinio nuotolio oro gynybos sistema NASAMS į Lietuvą bus pristatyta iki 2020 m. pabaigos.

Pristačius ginkluotę į Lietuvą, prasidės KOP Oro gynybos bataliono specialistų apmokymas valdyti šią vidutinio nuotolio oro gynybos

sistemą.

Vidutinio nuotolio oro gynybos sistemą NASAMS Lietuva įsigys pagal Krašto apsaugos ministerijos ir NASAMS gamintojos Norvegijos kompanijos „Kongsberg” 2017 m. spalio 26 d. pasirašytą pirkimo sutartį Lietuvos kariuomenei.

Pagal šią sutartį Lietuvos kariuomenės karinėms oro pajėgoms už 110 mln. eurų bus nupirkta įranga dviem oro gynybos baterijoms, logistinis sistemos palaikymo paketas ir mokymai sistemos operatoriams bei priežiūros specialistams.

Igyvendinus šį projektą, Lietuva įgis sukomplektuotą ir integruotą vidutinio nuotolio oro gynybos pajėgumą.

„Oro erdvės apsauga yra vienas svarbiausių dalykų, leidžiančių užtikrinti sąjungininkų atėjimą į regioną, jei tam iškiltų poreikis, – sako krašto apsaugos ministras Raimundas Karoblis. – Su NASAMS mes įsigysime su-

Vidutinio nuotolio oro gynybos sistemos NASAMS bandymai Norvegijoje.

LR KAM

komplektuotą ir integruotą vidutinio nuotolio oro gynybos pajėgumą, kurio trūko ir kurio iki šiol neturėjome. Taip iš dalies užpildome vieną didžiausių šalies gynybos spragų – oro erdvės apsaugą.”

Įsigyjama sistema yra nauja, išskyrus naudotus raketų paleidiklius, įsigytus iš Norvegijos kariuomenės ir kurie bus atnaujinti iki gamyklinių parametrų. Planuojama, kad iki 2021 metų visos priemonės jau bus pasiekusios Lietuvą, apmokytas personalas, o visi komponentai bus integruoti į vieningą sistemą, gebančią vykdyti oro gynybos užduo-

tis: stebėti ir kontroliuoti oro erdvę, įspėti antžeminius padalinius apie oro grėsmę ir, esant būtinybei, naikinti taikinius.

Vykdydama NASAMS projektą, Krašto apsaugos ministerijos darbo grupė analizavo rinkoje esančias vidutinio nuotolio oro gynybos sistemas. Potencialios sistemos buvo vertinamos atsižvelgiant į tokius kriterijus, kaip sistemos efektyvumas, integravimas su sąjungininkų sistemomis, išlaikymo ir remonto sąnaudos, pristatymo laikai ir kt. NASAMS buvo pasirinkta, nes geriausiai atitiko išskeltus reikalavimus ir suformuotus kriterijus.

LR KAM

Vidutinio nuotolio oro gynybos sistema NASAMS pagaminta Lietuvos kariuomenės Karinėms oro pajėgoms (KOP).

LR KAM

PASIRAŠYTA BENDRADARBIAVIMO SUTARTIS

Š. m. rugsėjo 16 d. Vilniuje ISM universitete buvo pasirašytas bendradarbiavimo memorandumas tarp ISM universiteto ir Kento valstybinio universiteto (*Kent State University, OH*). Šis bendradarbiavimas - LR garbės generalinės konsulės Ingridos Bublienės veiklos rezultatas.

Iš Kento valstybinio universiteto buvo atvykęs mokslo pasaulyje gerai žinomas lektorius prof. dr. Robert Hisrich, kuris šiuo metu yra *The Global Management Center and International Programs Kent State Universitete, Ohio*, direktorius.

„Dirvos“ informacija

PRENUMERUOKITE DIRVĄ

**METAMS - \$55,
PUSEI METŲ - \$40,
PIRMA KLA SE - \$78,
ORO PAŠTU Į UŽSIENĮ
METAMS - \$130.00**

ATIDENGTA PAMINKLAS KAN. JUOZUI TUMUI-VAIŽGANTUI

2019 m. rugsėjo 20 d. Kauno senamiestyje, prie Vytauto Didžiojo (Švč. Mergelės Marijos ėmimo į dangų) bažnyčios, minint 150-ąsias visuomenininko, rašytojo, kun. Juozo Tumo-Vaižganto gimimo metines, atidengtas jam skirtas paminklas, kurį sukūrė skulptorius Gediminas Piekuras. Jame rašytojas pavaizduotas prisėdęs ant suolo prie bažnyčios, kurioje dirbo ir buvo palaidotas. Vytauto Didžiojo bažnyčia tapo centru, aplink kurią sukosi Vaižganto gyvenimas ir jo visuomeninė veikla. Greta, kampiniame Aleksoto gatvės ir Jėzuitų skersgatvio name, Vaižgantas gyveno, Vytauto Didžiojo bažnyčioje kunigavo, jos šventoriuje buvo palaidotas ir čia vėl sugrįžo į Kauno senamiesčio erdvę atgimęs bronzėje...

Prieš paminklo atidengimą Vytauto Didžiojo bažnyčioje

buvo iškilmingai aukojamos šv. Mišios už kanauninką J. Tumą-Vaižgantą 150-ųjų gimimo metinių proga, kurias koncelebravo kardinolu paskirtas Kauno arkivyskupas emeritas Sigitas Tamkevičius SJ, prelatas prof. Vytautas Steponas Vaičiūnas, bažnyčios rektorius kun. teol. lic. Kęstutis Rugevičius, Kauno šv. Jurgio pranciškonų vienuolyno gvardijonas kun. dr. Saulius Paulius Bytautas OFM ir kiti kunigai. Po šv. Mišių vyko paminklo atidengimo ceremonija, kurioje dalyvavo LR Seimo Pirmininkas prof. Viktoras Pranckietis, LR Seimo narė Audronė Jankuvienė, LR Seimo narys Gediminas Vasiliauskas, Kauno m. savivaldybės mero pavaduotojas Mantas Jurgutis, Anykščių raj. savivaldybės meras Sigutis Obelevičius, Kovo 11-osios Akto signataras dr. Leonas Milčius, mokslo-

Iš kairės: pasirašo prof. dr. Robert Hisrich, ISM universiteto viceprezidentė prof. dr. Viltė Auruškevičienė ir ISM universiteto rektorius dr. Dalius Misiūnas. Stebi Ingrida Bublienė, LR garbės generalinė konsulė.

Universiteto nuotr.

rininkė prof. Ona Voverienė, Lietuvai pagražinti draugijos pirmininkas Juozas Dingelis, kiti svečiai ir kauniečiai. Ištraukas iš literatūrinio spektaklio „Vaižgantas kaip Viešpaties diena“ skaitė akto-

riai Olita Dautartaitė ir Petras Venslovas. Paminklą atidengė LR Seimo Pirmininkas prof. V. Pranckietis, Kauno m. savivaldybės mero pavaduotojas M. Jurgutis bei skulptorius Gediminas Piekuras. Paminklą

pašventino bažnyčios rektorius kun. K. Rugevičius. Po to Šv. Jurgio kankinio konvento konferencijų salėje vyko Lietuvai pagražinti draugijos suvažiavimas, skirtas Juozo Tumo-Vaižganto 150-osioms gimimo metinėms.

2019 metai Seimo nutarimu yra paskelbti Juozo Tumo-Vaižganto metais. J. Tumas-Vaižgantas yra viena ryškiausių XX a. pirmosios pusės asmenybių, tautinio atgimimo ir moderniosios kultūros reiškėjas, lietuvių prozos klasikas, kritikas ir literatūros istorikas, kurio kūrybinis palikimas yra vienas iš gausiausių tarp to meto rašytojų.

2019 metai Seimo nutarimu paskelbti ir Lietuvos šaulių sąjungos metais. Pastebėtina, kad J. Tumas-Vaižgantas buvo ir šaulys. 1920 m. jis redagavo „Trimitą“. 1920 m. birželio 27 d. buvo išrinktas LŠS garbės teismo nariu, kurio su nedidelėmis pertraukomis išbuvo iki 1928 m.

Dr. Raimundas Kaminskas

Paminklo atidengimo ceremonijoje dalyvavo LR Seimo Pirmininkas prof. Viktoras Pranckietis.

Dr. R.Kaminsko nuotr.

LOS ANDŽELE ATIDENGTA MILŽINIŠKAS MYKOLO BIRŽIŠKOS PORTRETAS IŠ 1500 RAIDŽIŲ

Š. m. spalio 5 d., šeštadienį, prasidėjus vienam didžiausių JAV lietuvių bendruomenės renginių – jau 33-ią kartą vykstančioms Los Andželo lietuvių dienoms – atidengta

menininkės Jolitos Vaitkutės kurta instaliacija, vaizduojanti Lietuvos Nepriklausomybės akto signataro, švietėjo ir kultūros veikėjo Mykolo Biržiškos portretą.

Milžiniškas portretas puoš lietuviams ypatingą Los Andželo vietą.

Lietuvos generalinio konsulato Los Andžele kvietimu atvykusi J. Vaitkutė ir prodiuseris Silvestras Dikčius rašytinių darbų gausa garbėsakto signataro

portretą sukūrė būtent iš raidžių. Dalį jų surinko Los Andželo lietuvių bendruomenė, kita dalis – lazeriu specialiai išpjautos Nepriklausomybės akto įkvėptu „Signato“ šriftu ir į Los Andželą šiam projektui atgabentos iš Lietuvos.

Dviejų metrų pločio ir trijų metrų ilgio M. Biržiškos portretui panaudota per 1500 lietuviškos abėcėlės raidžių.

„Mykolas Biržiška buvo rašto ir knygų žmogus, todėl norėjosi jo atminimą įamžinti būtent taip. Portrete sukljuotos lietuviškos abėcėlės raidės, o pats kūrinys bus matomas ir prieinamas visiems, norintiems jį pamatyti. Manau, tai simboliška, nes signataras Los Andžele praleido paskutinį savo gyvenimo dešimtmetį ir čia paliko nemažą indėlį puoselėjant lietuviybę, toliau siekiant mūsų

šalies nepriklausomybės. Todėl džiaugiamės, kad mūsų darbas taps ne tik paminklu lietuvių, bet ir švies apie čia daug nuveikusių asmenybę“, – sakė instaliaciją Los Andžele kūrusi J. Vaitkutė.

Portretas puoš ypatingą signatarui ir Los Andželo lietuviams erdvę – ilgiausiai be pertraukų JAV gyvuojančios Šv. Kazimiero lituanistinės mokyklos sieną, esančią „mažąja Lietuva“ vadinamoje Šv. Kazimiero parapijoje. Būtent šios mokyklos mokiniams M. Biržiška dėstė Lietuvos istoriją.

„Tikimės, kad šis modernus portretas įkvėps visus šioje Los Andžele esančioje lietuvių saloje besilankančius lietuvių susitelkti, sekti signataro M. Biržiškos pavyzdžiu ir tęsti jo pradėtus darbus Lietuvos labui, o mokinius kiekvieną šeštadienį kvies noriai žengti pro mokyklos vartus, moky-

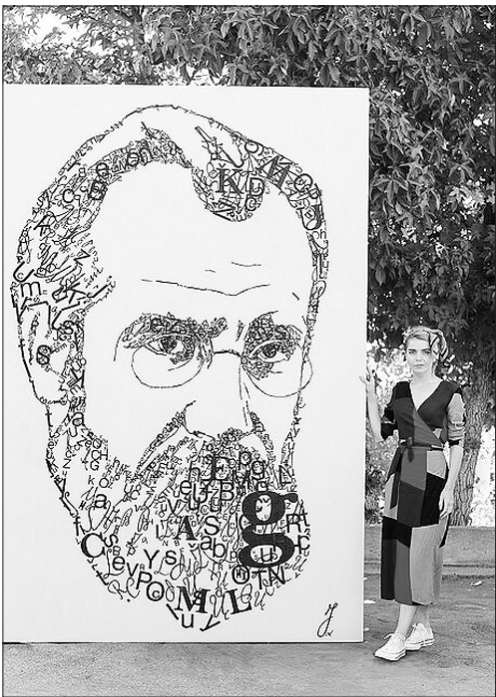
tis lietuvių kalbos, istorijos ir papročių“, – teigė laikinai generalinio konsulo Los Andžele pareigas atliekanti Agnė Gurevičienė.

M. Biržiška buvo ypatingai svarbus ir gerbiamas Los Andželo lietuvių bendruomenės narys. 1949 m. į JAV signataras su šeima atvyko iš Vokietijos, į kurią buvo pasitraukęs bėgdamas nuo sovietų represijų ir karo.

Los Andžele M. Biržiška aktyviai dalyvavo vietinės lietuvių bendruomenės veikloje, būrė intelektualus, toliau veikė siekdamas Lietuvos nepriklausomybės, atsidavė rašymui bei skyrė daug laiko bendravimui su jaunimu ir jo švietimui.

Signataras 1962 m. buvo palaidotas Los Andžele, tačiau 2018 m. minint Lietuvos valstybės atkūrimo šimtmetį signataro palaikai pergabenti į Vilniaus Rasų kapines.

„Keturi vėjai“, LRT

Menininkė Jolita Vaitkutė prie savo kūrinio.

T. Skaringos / „Vakarų vėjai“ nuotr.

KLIVLANDAS, OH

SUPAŽINDINO SU KELIONE

Š. m. spalio 4 d., Klivlande, OH, „Gintaras” restorane 7 val. v. Augustinas ir Aistė Žemaičiai per porą valandų anglų kalba supažindino su jų kelione į veikiančias ir nebeegzistuojančias lietuvių bendruomenes JAV ir Kanadoje.

Pasak A. Žemaičio, ši kelionė yra antroji, užtruksianti 21 dieną – liko tik 5 dienos ją užbaigti. Jis papasakojo, kad iki šių dienų, įskaitant pirmą kelionę, jie padarė 8800 nuotraukų.

Nuotraukos apėmė lietuvių bažnyčias, kapines, sales, klu-

bus, įvairius paminklus ir t. t. Taip pat apėmė žemėlapius, kurie nurodė kur yra minėti objektai.

Rodydamas skaidres Augustinas Žemaitis aiškino, ką jos vaizduoja ir t. t. Jis supažindino su ateities projektais.

Šis pažintinis vakaras buvo gerai organizuotas ir malonus. Tik liūdna, kad lietuvių jame dalyvavo mažokai.

Reportažą apie šį vakarą galima pažiūrėti www.global.truelithuania.com.

Algirdas V. Matulionis

Lietuvių muzikos salė, dar žinoma kaip Lietuvių namai Filadelfijoje, pastatyti 1906 m. (2715 E. Allegheny Ave., Philadelphia, PA). Muzikos instrumentas puošia įėjimą į pastatą. *A. Žemaičio nuotr.*

LEMONTAS, IL

PRISTATYTA VAIKAMS SKIRTA KNYGA APIE DIEVĄ IR ŽMONES

Rugsėjo 28 d. Lemonte, Pasaulio lietuvių centre (PLC), šiuo metu JAV viešintis tėvas Antanas Saulaitis SJ pristatė rugsėjo pradžioje savo išleistą vaikams skirtą knygelę „Kaip pradėti tikėti?“, kurioje sudėti 8–12 metų amžiaus vaikų klausimai apie Dievą ir žmones. Jos pristatymą rengė Daina Čyviienė ir MLM katechetės Birutė O’Brien, Grasilda Reinytė-Petkienė bei seselė Laimutė Kabišaitytė. Renginį moderavo MLM tikybos mokytoja Grasilda Reinytė-Petkienė.

Pristatyta vaikams skirta knygelė „Kaip pradėti tikėti?“. *Živilės Gurauskienės nuotr.*

Šeštadienio popietę Maironio lituanistinės mokyklos (MLM) mokiniai džiaugsmingai šurmuliuodami rinkosi R. Banys šeimos salėje įsigyti ar tik pavartyti jau antrosios tėvo A. Saulaičio SJ išleistos klausimų–atsakymų knygelės, skirtos vaikams, bei

išgirsti atsakymus į jiems svarbius klausimus. Ilgą laiką Palaimintojo Jurgio Matulaičio Misijoje dirbęs tėvas Antanas Saulaitis SJ, knygos pristatymą pradėjęs kryžiaus ženklų, visą popietę šiltai ir nuoširdžiai atskatinėjo į mažųjų skaitytojų netikėčiausius klausimus:

„kas parašė Bibliją?“, „kiek Jėzui Kristui šiandien būtų metų?“, „kokia yra didžiausia nuodėmė?“, „ar Dievas mus mato visada, net tuomet, kai einame į tualetą?“...

Kiekvienas tėvo A. Saulaičio SJ atsakymas, dvelkęs meile ir rūpesčiu, nestokojo ir subtilaus humoro. Į klausimą, ko reikia, kad miręs žmogus iš Skaistyklos pakiltų į Dangų, atsakė: „Aš daug laiko praleidžiu skaitykloje, skaitau knygas, kartais žurnalus, kurių neprenumeruoju...“ O paklausus, ar kunigai eina išpažinties, skaitytojai taip pat sulaukė šmaikštaus atsakymo – eina ir kalba prieš valgi maldas – jeigu maistas skanus, kalba trumpą maldele, jeigu nežino, kas lėkštelėj – ilgesnė.

Nuoširdžiai atsakydamas į vaikų klausimus tėvas A. Saulaitis SJ nepamiršo paminėti knygelės viršelio iliustracijos: „Ją kūrė tokių vaikų kaip jūs mama Dievą nupiešusi basą. Nes Dievas mus visą laiką stebi ir myli. Jis nenori mūsų bausti, jam rūpi, kad mes būtume geri ir padėtumėme tiems, kam reikia pagalbos – tarsi eitų basomis per širdį... Svarbiausia

Visi, įsigiję knygeles, turėjo galimybę paprašyti autoriaus parašo. *Živilės Gurauskienės nuotr.*

žinoti, kad Dievas į mus žiūri su begaline meile. Tarkime, indėnų kultūra neleidžia bausti. Ten sakoma – galima daryti taip, kaip tu darai, bet galima daryti ir kitaip...“.

Paklausus, kur tėvui A. Saulaičiui SJ labiau patinka – čia ar Lietuvoje – vaikus pralinksmino smagus atsakymas: „Čia man labai patinka moliūgų skonio pyragas, – kalbėjo kunigas, – šįryt kaip tik tokį valgiau. Lietuvoje aš labai mėgstu pyragą „Šimtalapis“. Man labiau patinka ten, kur skanesni pyragai“.

Baigiantis knygos pristaty-

mui tėvas A. Saulaitis SJ visus renginio svečius pakvietė bendrai maldai „Tėve mūsų“ į pagalbą pasitelkiant rankų judesius. „Tėve mūsų – ištiesiam rankas į viršų, – mokė jėzuitų kunigas, – tarsi norėtume, kad Tėvo rankos mus pakeltų aukštytyn... Teateinie Tavo Karalystė – dabar rodomė į Pasaulį, į mus visus...“

Pasibaigus maldai salėje nuvilnijo plojimai, o susirinkusieji į renginį dar ilgai neskubėjo skirstytis namo, džiaugdamiesi šiltu ir nuoširdžiu bendravimu.

„Dirvos” korespondentė Živilė Gurauskienė

Renginį vedė MLM tikybos mokytoja Grasilda Reinytė-Petkienė.

Živilės Gurauskienės nuotr.

LIETUVIŲ RADIO PROGRAMA girdima antradieniais 9:00-10:00 val. vak. iš WPAT stoties 930 AM banga.

Interneto svetainė: WWW.WPAT930AM.COM

Dėl pranešimų ir skelbimų kreiptis į dr. Giedrę Kumpiką, 82-32 Bell Blvd., Hollis Hills, NY 11427. Tel. (718) 776-1687. Fax: (718) 479-8923. E-mail: amberwings@mac.com

TARP NAUJŲJŲ KARDINOLŲ – SIGITAS TAMKEVIČIUS

Kardinolas S. Tamkevičius ir popiežius Pranciškus. *SAK / Vatican News*

Spalio 5-ąją dieną šv. Petro bazilikoje popiežius Pranciškus vadovavo kardinolų konsistorijai ir apeigoms, kurių metu trylikai ganytojų buvo įteiktos kardinoliškos insignijos. Tarp jų – Kauno arkivyskupiui emeritui Sigitui Tamkevičiui SJ. Prieš tai popiežius pasveikino valstybines delegacijas, kurios atvyko iš paskirtųjų kardinolų gimtųjų kraštų.

Apeigos lotynų kalba prasidėjo giesme Tu es Petrus – „Tu esi Petras“ ir pasisveikinimu. Tada į popiežių visų naujųjų kardinolų vardu kreipėsi arkivyskupas Miguel Angel Ayuso Guixot, Popiežiškosios tarpreliginio dialogo tarybos pirmininkas.

Bažnytinis pašaukimas yra tarnystė

„Šventasis Tėve, dėkojame jums už mūsų, iš visų pasaulio dalių, išrinkimą išskirtiniu būdu dalintis Romos vyskupo tarnystė dėl visos šventosios ir Dievui ištikimos tautos gėrio. Esame labai dėkingi už ypatingos bendrystės su Romos Bažnyčia titulo suteikimą, kuris yra Viešpaties kvietimas tapti dar artimesniais cum Petro et sub Petro („su Petru ir jam vadovaujant“) bendradarbiais. Atsimindami Evangeliją pagal Luką, jog „kiekvienas, kuris save aukština, bus pažemintas, o kuris save žemina, bus išaukštintas (Lk 14, 11)“, žinome, kad kiekvienas bažnytinis pašaukimas pirmiausia yra tarnystė broliams ir pačiai

Bažnyčiai“, – sakė arkivyskupas Ayuso Guixot.

Jis pridūrė, jog tarp naujųjų kardinolų daug vienuolių, atkreipė dėmesį į konsistorijos sutapimą su Benedikto XV laiško Maximum Illud apie misijas 100 metų sukaktimi ir dabartiniu misijų mėnesiu, kuris kviečia skelbti Evangeliją, remti teisingumą ir taiką, puoselėti brolybę, gerbti kūrinių.

Toliau apeigos buvo tęsimos malda, kuria popiežius dėkojo Viešpačiui už rūpestį Bažnyčia, Evangelijos pagal Morkų skaitiniu apie tai, kad Jėzui buvo gaila žmonių, pavargusių ir išalkusių, ir duonos padauginimo stebuklą (Mk 6, 30–37a) ir popiežiaus kreipimusi į apeigų dalyvius.

Popiežiaus homilija

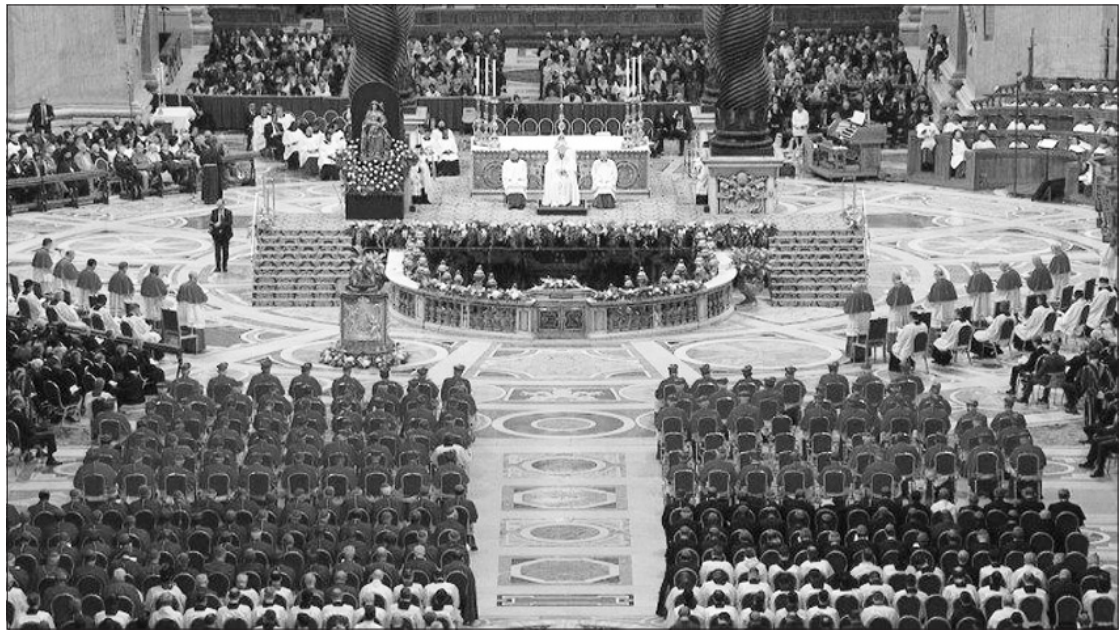
Jėzaus gailestis, gailestingumas, pasak popiežiaus, yra visos Evangelijos centre. Tai žodis – raktas. Jis įrašytas Jėzaus širdyje, Dievo širdyje. Daug kartų Evangelijose aprašytas Jėzaus gailestingumas kenčiantiems nėra atsitiktinis, tačiau nuolatinis elgesys. Tai širdies nuostata, kurioje įsikūnija Dievo gailestingumas.

„Jėzus, pasigailėjęs jo, ištiesė ranką, palietė jį ir tarė: „Noriu, būk švarus!“ (Mk 1, 40–42)“, pasakoja evangelistas Morkus apie raupsuotojo pagydimą. „Šiame geste ir šiuose žodžiuose yra Jėzaus, žmogaus Išganytojo, misija: Išganytojo gailestingume“, – pabrėžė popiežius ir pri-

dūrė, jog Jėzus pats ieško atstumtųjų ir kad apie Dievo gailestingumą ne kartą kalba Senasis Testamentas. Dievo gailestingumas neatsirado tam tikru išganymo istorijos metu.

Tuo tarpu Jėzaus mokiniai, pasak popiežiaus Pranciškaus, ne kartą parodė, jog nėra gailestingi. Panašiai kaip kunigas ir levitas iš palyginimo apie gerąjį samarietį jie manė, kad kitų problemos nėra jų reikalas.

„Šioje vietoje galime savęs paklausti: ar mes patys, visų pirma, suvokiame, jog *Dievas mūsų pasigailėjo*? Kreipiuosi ypač į jus, broliai kardinolai, ir tuos, kurie jais netrukus taps: ar esate tai įsisąmoninę? Tai, kad Dievo gailestingumas jums jau parodytas ir visada jus lydi? Toks sąmoningumas buvo nuolatinė Mergelės Marijos ne-

Šv. Petro bazilikoje.

SAK / Vatican News

kaltosios širdies būklė“, – sakė popiežius.

Pasak jo, Dievo gailestingumo mums įsisąmoninimas nėra pasirenkamas dalykas, nėra vien „evangelinis patarimas“, bet esminis reikalavimas. Jei nesuprantu Dievo gailestingumo man, tai nesuprantu ir jo meilės. Tai nėra dalykas, kurį galima paaiškinti.

„Tai jaučiu arba nejaučiu. Ir jei nejaučiu, kaip galiu apie tai

kalbėti, liudyti, tai dovanoti? Konkrečiai – ar jaučiu gailestį tam broliui, tam vyskupui, tam kunigui? Ar visada atmetu smerkimu, abejingumu?“, – klausė popiežius. Nuo tokio sąmoningumo, pabrėžė jis, priklauso *sugebėjimas būti ištikimu* savo tarnystei.

„Kardinolo nusiteikimas išlieti savo kraują, kaip simbolizuoja jo rūbo raudona spalva, yra tvirtas, jei yra suleidęs šaknis į sąmoningumą apie gautą gailestingumą ir sugebėjimą jį jausti. Be to, negalima būti ištikimam. Daugybė Bažnyčios žmonių nelojalių pasielgimų susiję su gauto gailestingumo suvokimo trūkumu ir įpročiu žiūrėti į kitą pusę, abejingumo įpročio. Šiandien, užtariant apaštalui Petru, prašykime gailestingos širdies malonės, kad būtume liudytojai To, kuris į mus gailestingai pažvel-

išpažinimą, prisiekė ištikimybę Šventajam Tėvui ir jo įpėdiniais, pažadėjo ištikimai tarnauti vykdydami tuos uždavinius, kuriuos gaus. Ita me Deus omnipotens adjuvet – „Tepadeda man Dievas“, – meldė jie.

Po to kiekvienam iš jų buvo uždėta kardinolo bireta (kepuraitė), įteiktas kardinolo žiedas, priskirtas titulas arba diakonija, tradiciniai kardinolystės simboliai. Nuo šios akimirkos jie oficialiai tapo „kardinolais“.

Kaip byloja apeigų žodžiai, kepuraitė išreiškia ryžtą ir stiprybę auginti tikėjimą, Dievo tautos taiką ir ramybę, Bažnyčios laisvę ir sklandą, jei reiktų, iki kraujo išliejimo. Kiekvienam naujam kardinolui popiežius taip pat įteikė jo paskyrimo bulę, broliška apkabino ir palinkėjo Viešpaties ramybės. To paties kardinolai palinkėjo ir vienas

kitam. Nuskambėjo giesmės žodžiai: „Eikite į visą pasaulį, sako Viešpats, skelbkite Evangeliją visiems kūriniams“.

Kardinolystės suteikimas

Po Šventojo Tėvo kreipimosi prasidėjo kardinolų skyrimui ir skelbimui skirta apeigų dalis. Popiežius išvardijo trylikos ganytojų vardus ir luomą. Naujieji kardinolai iškilmingai sukalbėjo tikėjimo

kitam. Nuskambėjo giesmės žodžiai: „Eikite į visą pasaulį, sako Viešpats, skelbkite Evangeliją visiems kūriniams“.

Kardinolų konsistorija baigėsi popiežiaus kvietimu visiems apeigose dalyvavusiems sugiedoti Tėve mūsų maldą, trumpa Dievo užtarimo prašymo malda, palaiminimu ir *Sveika, Karaliene (Salve Regina)* giesme Dievo Motinai.

. RK / Vatican News

SIGITAS TAMKEVIČIUS – SANT'ANGELA MERICI TITULO KARDINOLAS

Šv. Angelės Meriči parapijinė bažnyčia Romoje.

SAK / Vatican News

Popiežius naujesiems kardinolams paskyrė Romos vyskupijos titulą ar diakoniją. Tai Romos vyskupijos parapijos, skiriamos kardinolams, juridškai priklausančioms Romos vyskupijai, kurios vyskupas yra popiežius.

Kardinolo Sigitio Tamkevičiaus titulas Romoje – parapijinė Sant'Angela Merici bažnyčia, dedikuota šventajai Angelei Meriči, XVI amžiuje įsteigusiai Uršuliečių vienuolijai, šiandien turinčiai tris atšakas – veiklių pasauliečių, veiklių ir kontempliatyvių vienuolių.

Šv. Angelės Meriči parapijinė bažnyčia Romos Nomentano rajone (Via di

Sant'Angela Merici, 57) priklauso Šiauriniam Romos vyskupijos sektoriui. Parapija įsteigta 1963 metais, bažnyčia konsekruota 1967 metais, joje lankėsi popiežius šv. Jonas Paulius II 2001 metais.

Popiežius Pranciškus Sant'Angela Merici bažnyčioje įsteigė to paties vardo titulą 2014 metais, jį suteikė tais pačiais metais už nuopelnus Bažnyčiai paskirtam ir šiemet mirusiam ispanui kardinolui Fernando Sebastian Aguilar.

Kiekvienas naujas Romos kardinolas perima savo titulą ar diakoniją iškilmingu įžengimu į paskirtąją bažnyčią.

SAK / Vatican News

MININT BALTIJOS KELIO 30–METĮ – LIETUVIŠKAME MIUZIKLE ĮPRASMINTA LAISVĖS IDĖJA

Rugsėjo 27 d. 7 val. v. Lemonte, Pasaulio lietuvių centre (PLC), minint ypatingą datą – Baltijos kelio 30–metį – Lietuvių opera Čikagoje, tautinių šokių grupė „Suktinis” ir solistai, gyvenantys Čikagoje ir Lietuvoje, iškvietė lietuvius sukvietė į M. Riškus salėje kartojamą tikrą legendinį lietuvišką miuziklą „Šnekučiai” pagal Petro Cvirkos romaną „Meisteris ir sūnūs”.

Miuziklas buvo rodomas š. m. vasario 10–ąją, artėjant Lietuvos valstybės atkūrimo dienai, Carl Sandburg High School Performing. Tuomet sausakimšoje per 700 žiūrovų talpinančioje salėje iškvietė lietuvius iki sielos gelmių sujaudino paukščio skrydžio scena, po spektaklio, rodos, dar ilgai tebeplevenusi ore. Knyga, kaip įprasminta kovos už lietuvišką žodį idėja, įgavusi paukščio sparnus, skaudžiai užgavo jausmus, ir tiek aktoriai, tiek žiūrovai nepajėgė tramdyti ašarų.

Prieš kelias dienas iš Lietuvos atvykęs miuziklo „Šnekučiai” režisierius **Nerijus Petrokas**, Panevėžio muzikinio teatro režisierius, pastatęs per 30 muzikinių spektaklių įvairiuose Lietuvos teatruose bei režisavęs per 50 muzikinių spektaklių su studentais dėstydamas Lietuvos muzikos ir teatro akademijoje bei Vytauto Didžiojo universiteto Muzikos akademijoje – Lemonte, Pasaulio lietuvių centre, prieš spektaklį su „Dirvos” skaitytojais dalijosi mintimis apie artėjančią renginį bei ateities planus.

„Ši kelionė į Ameriką man jau antra. Praeitą kartą buvo dideli šalčiai, dabar – karšta, kitaip atrodo ir miestas. Amerika graži ir labai kontrastinga. Grįžau kaip į šeimą, pas draugus – planuojame tęsti darbus – esu pakviestas su Lietuvių opera Čikagoje bei solistais iš JAV bei Lietuvos statyti spektaklį „Karmen” – jau pradėjome paruošiamuosius darbus. Premjera turėtų įvykti 2020 m. balandžio pabaigoje.

2020 m. vasario mėnesį Čikagoje planuojamos mano režisuoto spektaklio – roko operos „Priesaika” gastrolės. Tai dramatiškas spektaklis apie Lietuvos pokario partizanus, jų kovą už Lietuvos laisvę. Spektaklio libretas (kurį kūrė Gediminas Jankus, o vėliau prisidėjau ir aš) paremtas pačių partizanų išlikusiais prisiminimais bei jų menine kūryba. Muziką ir dainų tekstus sukūrė patriotinio roko grupės „Thundertale” lyderiai Jonas Chockevičius ir Laurynas Baškys. Spektaklyje vaidmenis atlieka roko grupės muzikantai bei operos solistai Liudas Mikalauskas, Egidijus Bavikinas, Sandra Lebrikaitė. Tai vienas jautriausių mano paskutinių kūrybinių darbų, kuris pareikalavo stipriausių emocinių iškrovų.

Miuziklas – kaip muzikos žanras, gimė Amerikoje,

todėl man imponavo tai, kad Čikagoje įgyvendinsime lietuvišką šio žanro atmainą. Miuzikle „Šnekučiai” varijuoją įvairi ritmikos bei nuotakų skalė – nuo uždegančių liaudišku šmaikštumu šokio ritmų iki giliai sukrečiančių, skausmingų intonacijų, nuo švelnios lyrikos iki brutalaus trenksmo. Žiūrovai stebės kontrastingas scenas – nuo darbų pabaigtuvių bei vestuvių linksmų švenčių, kuriose, beje, šoks ir choras, iki kamerinių scenų – monologų bei duetų. Šiame spektaklyje daug šokama, bet šokis čia nėra koncertinis – tai vaidybinio, teatralizuoto, šokio stilizacija, turinti savarankišką sceninio veiksmo logiką bei prasmę. Kurdamas savo režisūrinę spektaklio interpretacijos koncepciją įtraukiau daugiau šokio epizodų nei numatė kūrinio autoriai. Čia bendradarbiavau su choreografu Alfredu Kondratavičiumi. „Suktinio” šokėjai mėgina perteikti jam būdingą šokio poetiką, kuri šiame spektaklyje, rodos, išmarginta mūsų močiucių audimo raštų ornamentiniais kryželiais.

Šis miuziklas parašytas dar sovietmečiu, kuomet bet kokia kūryba buvo griežtai cenzuruojama. „Šnekučių” libretui mes suteikėme naujas prasmes

bei meninius akcentus, ypač paryškinome knygnešystės temą – kaip lietuvių tautos kovų už laisvę vieną iš simbolių.

Pirmą kartą Čikagoje rodytas spektaklis turėjo didelį pasisekimą, todėl norėjome suteikti galimybę pamatyti spektaklį tiems, kurie tuomet netilpo *Carl Sandburg High School Performing* salėje. Beje, Liudas Mikalauskas, atlikęs vieną pagrindinių vaidmenų, šiuo metu yra gastrolių, todėl neatvyko. Šįkart Deveikos vaidmenyje vietoj Liudo Mikalausko debiutuos Ramūnas Urbietis. Jis šiame spektaklyje Panevėžio muzikiniame teatre atlieka Jono vaidmenį. Beje, jam teko pavaduoti ir Deivį Krizą vaidmenyje. Dabar žiūrovai turės galimybę išgirsti ir pa-

matyti kiek kitokią Deveikos personažo interpretaciją”.

Spektaklio siužetinę fabulą sudaro meistro-menininko Deveikos (šį vaidmenį atliks Ramūnas Urbietis) siekis sumeistraiuti skraidyklę, kuri pakeltų į paukščio skrydį ir taip išvaduotų iš žemiškų vargų, o ypač iš carinės Rusijos imperijos sprespaudos... Bet niekas netiki, kad mediniai sparnai galėtų skristi. Tačiau meisterio svajonė stipresnė už artimųjų pašaipas ir buitines negandas... Visgi jo žmona Deveikienė (vaidmenį atliks Nida Grigalavičiūtė), nepajėgusi kęsti vyro beprasmių išmislų, kurie ne tik nemaitina, bet dar ir atima paskutinį duonos kąsnį, sudaužo meisterio svajonę... Artimiausių žmonių nesuprastas ir įskaudintas meisteris palieka savo namus. Tuo pasinaudoja vienas iš sūnų – Andrius (atlikėjas Linas Sprindys), kuris buvo išvarytas iš namų dėl savo nedoro elgesio. Jis, kerštau-damas tėvui, su savo sėbrais apiplėšia tėvų namus. Tuo metu kitas sūnus – Jonas (atlikėjas Julius Jokimas), labai rizikuodamas, kartu su meisteriu Krizu (atlikėjas Deividas Norvilas) slapta iš Prūsijos neša į gimtinę „švie-są” – knygas.

„Kai žmogus bus laisvas, jis ir be sparnų skraidys. Knyga, mokslas, raštas ... lietuviškas žodis jį į aukštybes pakels”, – byloja meisteris Krizas, kalbėdamas Deveikai apie laisvę.

Miuziklą užbaigia giesmė apie paukščio skrydį į laimę. Vaizdo instaliacijose iš paukščių pulko išnyra ir S. Dariaus ir S. Girėno lėktuvas, kuris tartum nutiesia istorinį tiltą tarp meistro Deveikos statyto laisvės paukščio ir S. Dariaus ir S. Girėno žygdarbio – skrydžio per Atlantą...

„Šį spektaklį Lietuvoje esu statęs su dainų ir šo-

kių ansamliu „Lietuva” (tik kitu pavadinimu – „Žemės paukščiai”), – prisimena režisierius, – su didžiuoliu pasisekimu kelis kartus apvažiavome beveik visus Lietuvos miestus ir miestelius. Dabar „Šnekučiai” sėkmingai rodomi Panevėžio muzikiniame teatre. Manau čia, Čikagoje, spektaklis įgijo dar daugiau įvairių emocinių spalvų ir prasmų. Apie tai man byloja čia kuriančių žmonių entuziazmas ir kūrybinis azartas – patys atlikėjai gamino spektaklio dekoracijas, butaforiją, siuvo kostiumus”.

Projekte taip pat dalyvauja Renata Norvilė (Marcelė), Liutauras Sutkus (Simas), Aušra Jasaitė–Paulauskas (Anundienė), Ramūnas Paulauskas (Anundis), tautinių šokių grupė „Suktinis”, vadovė Giedrė Eleksytė–Knieža, Lietuvių opera Čikagoje choras – pirmininkas Mindaugas Razumas, ir kiti.

Spektaklyje ryškūs XX amžiaus pradžios personažai, alsuojantys etnografinio kaimo dvasia, į skrydį nukreiptas paprasto kaimo žmogaus žvilgsnis – sumeistraiuti svajonių paukštį. Taip pat meilė tėvynei Lietuvai – nešamos tuomet draudžiamos lietuviškos knygos, lietuviško žodžio išsaugojimas yra aktualus ir šiandienos žmogui, ypač iškvietimoje.

Rėmėjai: Lietuvių Fondas, JAV LB kultūros taryba.

Projekto vadovas, prodiuseris – Žygis Janus, prodiuserio asistentai – Daina Miežlaidis, Giedrė Knieža, choreografas – Alfredas Kondratavičius, garso režisierius – Aivaras Stankevičius, dekoracijas kūrė Kernius Miežlaidis, Edmundas Pranckevičius, kostiumus – Gražina Burneikis, Daina Miežlaidis, Inga Pranckevičienė.

„Dirvos” korespondentė Živilė Gurauskienė

Prieš spektaklį aktoriai nestokojo geros nuotaikos. *Živilės Gurauskienės nuotr.*

Žavėjo „Suktinio” šokėjų perteikta šokio poetika.

Živilės Gurauskienės nuotr.

PRANCŪZIOJE ATIDENGTA POETO IR DIPLOMATO OSKARO MILAŠIAUS SKULPTŪRA

Rugsėjo 15 d. Fontenblo mieste (Prancūzija) atidengta bronzinė skulptūra Oskarui Milašiui (1877–1939). Šiame valanda kelio nuo Paryžiaus nutolusiame mieste gyveno ir dirbo Lietuvą aistringai mylėjęs, jos vardą garsinęs poetas ir diplomatas.

Ceremonijoje dalyvavo Fontenblo miesto meras Frédéricas Valletoux, Lietuvos ambasadorius Prancūzijoje Nerijus Aleksiejūnas, Lietuvos ambasadorė prie UNESCO Irena Vaišvilaitė.

Miestelio meras susirinkusiesiems priminė apie Fontenblo – viso pasaulio menininkams atviro miesto – istoriją: „Tarpukariu Fontenblo gyveno ir kūrė daugybė talentingų menininkų. Čia buvo tapytojo Pablo Picasso namai, veikė „Amerikos konservatorija“, kurioje dėstė garsi kompozitorė ir pedagogė Nadia Boulanger. Šis paminklas primins apie Oskarą Milašių kaip vieną svarbiausių XX amžiaus kūrėjų.”

N. Aleksiejūnas savo sveikinimo žodyje priminė svarbų

O. Milašiaus indėlį Lietuvos kelyje į nepriklausomybę prieš 100 metų. Ambasadoriaus teigimu, šiandien O. Milašius yra įkvepiantis pavyzdys, ką vienas žmogus, net ir negyvendamas Lietuvoje, gali nuveikti savo šalies labui. N. Aleksiejūnas viliasi, kad paminklas taps gražaus bendradarbiavimo tarp Prancūzijos ir Lietuvos simboliu.

Bronzinės skulptūros kelias į atnaujintą Fontenblo kultūros centrą buvo netrumpas. Čia ji atkeliavo iš Lietuvos ambasados Paryžiuje, kur puikavosi keletą metų. Prieš penkerius metus į Paryžių atvykęs klaidinietis skulptorius Klaudijus Pūdymas idėją sukurti paminklą papasakojo O. Milašiaus draugų asociacijos prezidentui, buvusiam Lietuvos ambasadoriui Ričardui Bačkiui. Šis entuziastingai palaikė sumanymą, tad ėmė rinkti reikalingas lėšas, burti žmones. Paminklo atidengimo ceremonijoje Fontenblo dalyvavęs K. Pūdymas papasakojo apie skulptūroje panaudotą paukščio simbolį:

Prancūzijoje atidengta poeto ir diplomato Oskaro Milašiaus skulptūra. *Ludo Segerso nuotr.*

„Ant Milašiaus knygos nutūpė paukštukas, nes poetui bevaikštinėjant Fontenblo parkais ir bešvilpaujant Wagnerį aplink jį iš tiesų mėgdavo burtis paukščiai. Mano širdis taip pat liks čia – prie to paukštuko.”

Po ceremonijos O. Milašiaus draugų asociacijos nariai ir kiti svečiai dalijosi mintimis apie poetą, skaitė jo

poeziją. Fontenblo mediatekoje ir privačiame dvare „Victoria” parodytas pernai Martinos Jablonskytės sukurtas filmas „Lituanie, mano laisvė”, kurio peržiūroje dalyvavo pati režisierė. Šioje dokumentinėje juostoje ji seka O. Milašiaus pėdomis, archyvuose renka nuotrupas apie 1919 metų Paryžiaus taikos konferencijo-

je dalyvavusius lietuvius. M. Jablonskytė susirinkusiesiems teigė, kad jai tiek šiandien, tiek anuomet svarbiausia buvo ieškoti laisvės idėjos.

O. Milašiaus skulptūra pastatyta atnaujintos Fontenblo mediatekos ir kultūros centro „Charité Royal” sode, jos sukūrimą inicijavo O. Milašiaus draugų asociacija. **LR KM**

DAINAI OPOLSKAITEI SKIRTA EUROPOS SĄJUNGOS LITERATŪROS PREMIJA

Bruselyje, Bozar menų centre, įteiktos 11-osios Europos Sąjungos literatūros premijos, jomis apdovanota 14 naujų autorių iš 14 šalių. Tarp apdovanotųjų ir Lietuvos autorė Daina Opolskaitė.

D. Opolskaitė premija skirta už knygą „Dienų piramidės”. Rašytoja sako rašiusi tai, kas ją domina ir iš pradžių net negalvojusi, kad tai bus knyga, todėl premija buvusi itin netikėta.

Rašytojas, kandidatuojantis į premiją, turi būti išlei-

dęs ne daugiau kaip keturias ir ne mažiau nei dvi prozos suaugusiesiems knygas.

Ši apdovanojimą yra pelniusios dar trys Lietuvos rašytojos: Laura Sintija Černiauskaitė, Giedra Radvilavičiūtė ir Undinė Radzevičiūtė.

LRT

Daina Opolskaitė. *euprizeliterature.eu*

RUDENĖJANČIAME MONPARNASE ATVERTA LIETUVIŲ DAILININKĖS IR SKULPTORIAUS PARODA

Paryžiaus Monparnaso galerijos erdvę užpildė menininkų iš Lietuvos – dailininkės Dalios Kirkutienės ir skulptoriaus Klaudijaus Pūdymo – darbai.

Menininkai sako kūrę mąstydami apie šį miestą ir

norėję, kad kūriniai domintų žiūrovus, o kiekvienas juos pamatęs turėtų savąją kūrinių reikšmės interpretaciją.

„Įkvėpimas buvo pats Paryžius, paryžietiška dvasia. Visai nesvarsčiau, kokia bus drobių išraiška. Vos pradėjus

tapyti atsirado tam tikros faktūros ir gana vientisa forma”, – sakė D. Kirkutienė.

Pasak dailininkės, jos darbai abstraktūs, juos ji vadinanti kasdieniais įkvėpimais.

Skulptoriaus K. Pūdymo darbuose gausu simbolių, semiotikos. Menininkas sako pamėginęs grįžti prie pagoniško šaknų ir kūriniams naudojęs seniausius medžiagas – akmenį, metalą, kaulą, medį.

„Tarkime, darbe, pavadintame „Nešėjai”, – seno ažuolo, išmesto Baltijos jūros, detalė. Tai nuskendusio laivų liekana”, – pasakoja menininkas.

Paryžiaus gyventojai ir miesto svečiai parodą Monparnaso meno galerijoje galės aplankyti iki spalio 26 dienos. **LRT**

Klaudijaus Pūdymo mažosios plastikos kūrinys. *Stop kadras*

BALTIJOS KELIUI – 30: EBRD BANKO DISKUSIJOJE ŽVILGSNIS KRYPO Į REGIONO ATEITĮ

Rugsėjo 25 d. Londone įsikūrusioje Europos rekonstrukcijos ir plėtros banko (EBRD) centrinėje būstinėje įvyko diskusija, skirta Baltijos kelio 30-ųjų metinių sukakčiai paminėti.

Jungtiniame Lietuvos, Latvijos ir Estijos ambasadų ir EBRD renginyje, kiek skirtingai nuo įprastinių svarbių istorinių sukakčių minėjimų, dėmesys krypo į ateitį: kaip praėjus trims dešimtmečiams po gyvosios žmonių grandinės, Baltijos šalių visuomenės pasirengusios ateities iššūkiams. Vykstanti skaitmeninė revoliucija, klimato kaita, mažų valstybių įtakos svarba sparčiai kintančiame pasaulyje – šiais ir kitais klausimais žymios britų žurnalistės Rosie Goldsmith vedamoje diskusijoje įžvalgomis dalinosi futuristė ir kūrybinių industrijų atstovė Monika Bielskytė, garsus latvių žurnalistas Paul Raudseps ir estų gamtosaugos aktyvistė Kadi Kenk.

Diskusijos klausėsi apie 150 žmonių, tarp jų – diplomatai, banko darbuotojai, jaunieji kūrybininkai, žurnalistai. Renginio dalyviai kėlė klausimą, ar galima pakartoti Baltijos kelio fenomeną ir kaip naujai bei aktualiai jį būtų galima įprasminti.

Europos rekonstrukcijos ir plėtros bankas – tarptautinė finansų institucija, įsteigta 1991

m. Banko narėmis yra 67 valstybės ir dvi tarptautinės institucijos – Europos Komisija (EK) ir Europos investicijų bankas, savo veiklą vykdančias 37 Vidurio ir Rytų Europos bei Pietų ir Rytų Viduržemio regiono valstybėse.

Diskusija EBRD banke buvo besitęsiančio renginių ciklo, skirto Baltijos kelio 30-ųjų metinių sukakčiai Jungtinėje Karalystėje paminėti, dalis. Rugpjūčio 24 d. Lietuvos, Latvijos ir Estijos ambasados bei Baltijos šalių diasporos organizacijos rengė Baltijos kelio minėjimą Londono Hyde parke. Liepos 10 d. Birmingeme įsikūrusi „Centrala” meno galerijoje apie Baltijos kelią diskutavo menininkės Simona Žemaitytė ir Marija Nemčenko. Dar vienas renginys, skirtas Baltijos keliui, vyks Londono Maida Vale rajone lapkričio 6 d., kurio metu skambės šiuolaikinių Baltijos kompozitorių Arvo Pärt, Ramintos Šerkšnytės, Justės Janulytės, Eriks Ešenvalds ir Kristupo Bubnelio kūriniai. **LRT**

KINO JUOSTAI „NOVA LITUANIA” – GERIAUSIO FILMO APDOVANOJIMAS ATÈNUOSE

Rugsėjo 18–29 dienomis vykęs Tarptautinis Atėnų kino festivalis šeštadienio vakarą paskelbė nugalėtojus. Lietuvos vardas nuskambėjo skelbiant pagrindinio festivalio prizo laimėtoją – Karolio Kaupinio filmui „Nova Lituania” įteiktas festivalio geriausio filmo apdovanojimas.

„Nova Lituania” kartu su kitais vienuolika filmų iš viso pasaulio varžėsi pagrindinėje festivalio tarptautinėje konkursinėje programoje, kuri Atėnuose skirta pirmiesiems bei antriesiems režisierių filmams, sakoma pranešime žiniasklaidai.

Pasak paties festivalio organizatorių, ši konkursinė programa padeda atrasti geidžiamiausius rytojaus talentus. Šiųmetinėje programoje, greta „Nova Lituania” buvo rodomi tokie filmai kaip islandų pretendentas Oskarams „A White White Day”, rež. Hlynuras Palmasonas, ne vieną prizą kituose festivaliuose pelnęs Pietų Korėjos filmas „House of Hummingbird”, rež. Bora Kim, ar šiemet Meksiką garsinantis filmas „Chambermaid”, rež. Lila Aviles.

Pagrindinį festivalio Grand Prix lietuviškam kino filmui paskyrė penkių asmenų žiu-

ri komisija. Ją šiemet sudarė Berlnalės kino festivalio, Forum programos sudarytoja Birgit Kohler (Vokietija), scenaristė ir prodiuserė Hannah Patterson (JK), aktorė Michele Valley (Graikija), žurnalistas bei kino kritikas Humberto Moureira (Šveicarija) bei žiuri prezidentas – scenaristas ir režisierius Whittas Stillmanas (JAV).

Paskutiniuosius tarpukario metus vaizduojanti „Nova Lituania”seka Lietuvos geografijos profesoriaus pastangas įtikinti šalies vyriausybę kuo greičiau sukurti atsarginę valstybę užjūryje ir taip gelbėti šalį nuo artėjančios pražūties. Ore tvyrančią katastrofos nuojautą jaučia tik pagrindinis herojus, kol jo svajone apie galimą rojų žemėje patiki dar vienas žmogus – tuometis šalies premjeras.

Įsimintinus vaidmenis filme sukūrė Aleksandras Kazanavičius, Vaidotas Martinaitis, Valentinas Masalskis, Rasa Samuolytė, Eglė Gabrėnaitė, Julius Žalakevičius, Paulius Pinigis ir kiti. Taip pat filmo operatorius Simonas Glinskis ir dailininkas Audrius Dumikas festivalyje buvo ne kartą išskirti paminint jų išskirtinį darbą ir dėmesį trau-

kiantį, originalų filmo vizualą.

Pirmasis ilgametražis K. Kaupinio filmas jau buvo pripažintas geriausiu lietuvišku kino projektu tarptautinio industrijos renginio „Meeting Point – Vilnius” metu. Ketverius metus kurtas filmas buvo pradėtas vystyti tarptautinių scenarijaus dirbtuvių „Less is More” metu. Dėl išlikusių autentiškos tarpukario architektūros bei vidaus

interjerų didžioji dalis filmo scenų nufilmuotos Kaune.

Filmo gamybą iš dalies finansavo Lietuvos kino centras prie Kultūros ministerijos, Creative Europe MEDIA bei Lietuvos nacionalinis radijas ir televizija. Filmą prodiuserė – Marija Razgutė („M-films”), koproduiseris – Martynas Mickėnas („Kino studija”).

LRT

„Nova Lituania” filmo akimirkos.

Pranešimo žiniasklaidai nuotr.

KOLEKCIININKAMS IR EKSPERTAMS KELIA JUOKĄ PARDUODAMAS B. BRAZDŽIONIO ARCHYVAS – KAINA SUMAŽĖJO 30 KARTŲ

Vieno iškiliausių lietuvių poetų Bernardo Brazdžionio archyvo kaina interneto aukcione sumažėjo daugiau nei 30 kartų. Vietoj 2,5 milijono dabar prašoma 84 tūkstančių dolerių. Tačiau ir tokią sumą kolekcininkai vadina nerealia, o kultūros viceministrė sako, kad greičiausiai pardavinėjama tai, kas jau yra eksponuojama Lietuvoje.

Su pardavėjais bendravusi Amerikos lietuvė Aušra Tallat–Kelpša sako, kad dabar didžiausia baimė, jog B. Brazdžionio archyvą nupirks

kolekcininkai ir perparduos dalimis.

„Aš nieko nemokėčiau. Aš dar pardavėjo vietoje pabučiuočiau ranką, kad archyvus priimtų. Būdamas kolekcininkas, aš sakau, archyvai nekainuoja nieko. Nebent paimtume istorinius žmones. Paprasčiausiais pavyzdys – Basanavičius. Jie turi kainą, bet tik todėl, kad yra filateliniai, su atspaudais ir visa kita”, – sako Vilius Kavaliauskas, istorijos vertybių ekspertas.

Amerikos Lietuvė Aušra Tallat–Kelpša susirašinėjo

su B. Brazdžionio archyvo pardavėjais. Ji pasakoja pirmiausiai iš jų įsigijusi keletą „Meškiuko Rudnosiuko” knygos viršelio klišių, vėliau pardavėjas pasiūlė ir kelias dėžes B. Brazdžionio asmeninio archyvo.

„Čia buvo dukros sandėlyje ir ji turbūt nemokėjo nuomos. Ji mirė ir jis buvo perduotas aukcionui”, – pasakoja JAV lietuvė A. Tallat–Kelpša.

Moteris rodo susirašinėjimo laiškus, kai pardavėjas iš pradžių sutiko viską parduoti už tris tūkstančius dolerių,

tačiau kaina vėliau kilo iki pusseptinto tūkstančio. Ir ekspertai sako, kad tai galėjo suintriguoti pardavėjus, ir jie dar prieš savaitę už kelias dėžes dokumentų norėjo pustrečio milijono dolerių.

„Po savaitės mačiau „Ebay”, kad parduoda už 2,5 milijono. Tai jau tikrai... dabar jis parduoda už 84 tūkst. dolerių”, – sako JAV lietuvė.

Tačiau Lietuvos Kultūros ministerijos teigimu, vertinčiausia B. Brazdžionio archyvo dalis jau yra Maironio lietuvių literatūros muziejuje Kaune.

„Tai, ką mes matome, muziejus turi, nes Brazdžionis buvo labai kruopštus žmogus ir savo rankraščių, rašytinės medžiagos jis darė ne po vieną kopiją, jis perrašinėdavo ranką”, – aiškina kultūros viceministrė Ingrida Veliutė.

Kultūros ministerija permainų nežada

Dokumentų kaina stebina ir Lietuvos dailės muziejaus direktorių Arūną Gelūną. Jis sako, kad už 100 tūkstančių galima įsigyti ir vertingų Lietuvių dailininkų kūrinių.

„Čia ne statutai, ne pirmasis katekizmas, ne koks nors didžiojo kunigaikščio simbolis, kad būtų galima kal-

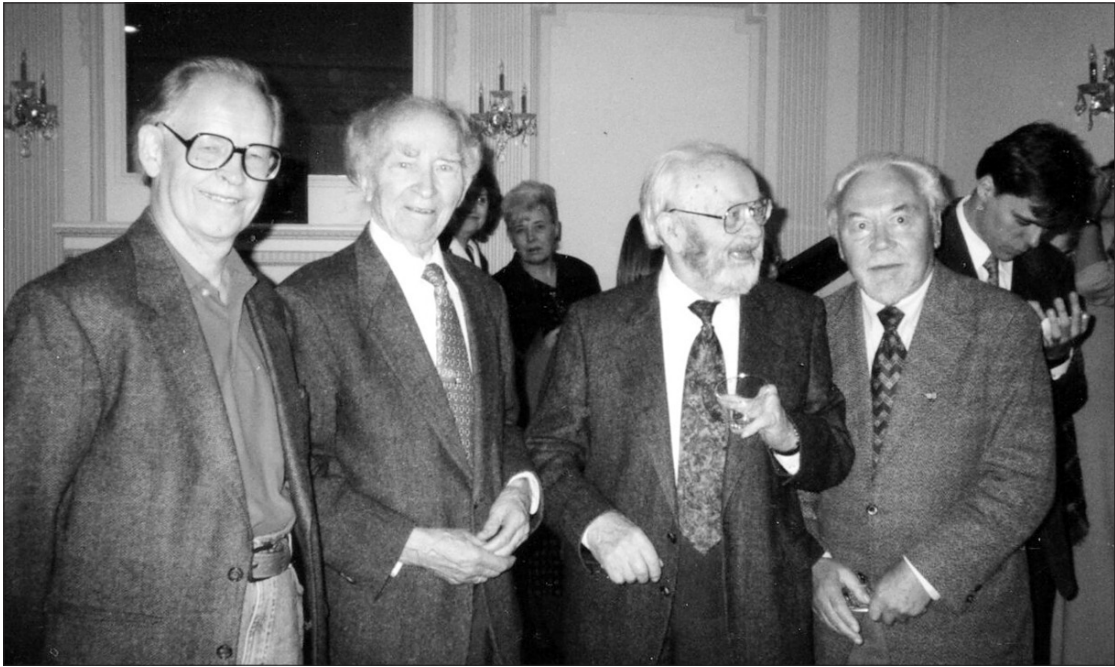
bėti milijonus. Čia yra poeto, kuris mums reikšmingas, bet labiau reikšmingi jo žodžiai, kurie atspausdinti turi galią”, – įsitikinęs A. Gelūnas, Dailės muziejaus direktorius.

Tačiau net jei archyvas vis dėlto pasirodytų vertingas, jį nupirkti būtų sudėtinga. Lietuva iki šiol neturi fondo, kuris finansuotų šaliai svarbių dokumentų ar kūrinių įsigijimą. Dažniausiai muziejai ieško rėmėjų arba rašo projektus kultūros tarybai, tai užtrunka, o pardavėjai nelaukia. Kultūros ministerija permainų nežada.

„Lėšų nė vienais metais ir neatsirado. Dėl to spec. fondo ir nėra, kurio būtinybė neabejotina ir labai reikalinga. Ypač kai yra aukcionai ir tu negali suplanuoti nei kada tai vyks, nei kada daiktas atsiras rinkoje. Situacija yra tokia, kokią turime”, – tvirtina Ingrida Veliutė, kultūros viceministrė.

„Mūsų valstybė yra apiplėšta valstybė. Aš nedramatizuoju, galima istoriniais etapais išvardinti nuo vadinamojo tvano 17 a. viduryje, iki caro armijos, po sukilimų apiplėšimų ir išvežimų, nekalbant apie sovietinį laikotarpį ir nacius. Visi tie etapai paliko galias žaizdas mūsų kultūros kūne”, – pasakoja Dailės muziejaus direktorius, priduriantis, kad norint užgydyti tas žaizdas, reikia pastangų.

LRT

Iš kairės: Alfonsas Nyka-Niliūnas, Bernardas Brazdžionis, Jurgis Jankus, Kazys Bradūnas Vašingtone 1999 metais.

„Draugo” nuotr.

AUKSINIS DANAS RAPŠYS Į LIETUVĄ GRĮŠ SU DAR VIENU AUKSO MEDALIU

Spalio 6 d. finišuojančiame ketvirtajame FINA plaukimo pasaulio taurės etape Budapešte, Vengrijoje, dar kartą sužibėjo Danas Rapšys. Šįkart plaukikas iškovojo 200 m plaukimo laisvuju stiliumi aukso medalį.

Lietuvis distanciją įveikė per 1 min. 45,97 sek.

Sidabro medaliu pasitenkinti turėjo vengras Kristofas Milakas (1:47,69). Trečią vietą užėmė japonas Katsuhiko Matsumoto (1:48,32)

Andrius Šidlauskas varžėsi 200 m plaukimo krūtine finale. Rungtį per 2:14,30 įveikęs mūsų tautietis liko paskutinėje – devintoje vietoje.

Aukso medalį iškovojo olandas Arno Kamminga (2:07,96). Jis visus persekiotojus aplenkė daugiau nei dviem sekundėmis.

Sidabrą gavo kinas Ruixuanas Zhangas (2:10,23), bronzą – japonas Ippei Watanabe (2:11,47).

Atrankos plaukimuose sekmadienį rytinėje programos dalyje D. Rapšys rungtį nuplaukė per 1 min. 48,62 sek. ir užėmė pirmąją vietą.

D. Rapšys Vengrijoje prieš tai iškovojo aukso medalį 400 m plaukimo laisvuju stiliumi rungtyje bei sidabrą 200 m plaukime kompleksiniu stiliumi.

Iš viso FINA pasaulio plaukimo taurėje jis yra iškovojęs 10 medalių per 4 etapus – 8 aukso ir 2 sidabro. **LRT**

Danas Rapšys sugrįžo iš pasaulio plaukimo taurės varžybų Azijoje.

E. Genio / LRT nuotr.

LTOK INICIATYVA – TEISINĖ PAGALBA GINANT SPORTININKŲ GARBĘ

Rugsėjo 26-ąją LTeam konferencijos dalyviai pirmą kartą išgirdo apie naująją Lietuvos tautinio olimpinio komiteto (LTOK) iniciatyvą atstovauti sportininkams ir ginti juos nuo seksualinio priekabiavimo ir diskriminacijos, psichinės ir fizinės prievartos, rašo ltok.lt.

Konferencijos metu apie naująją iniciatyvą kalbėjęs advokatų profesinės bendrijos „IUSTUM“ partneris Laimonas Pivoras pabrėžė, kad taip sukurtas realus mechanizmas ginti sportininkus.

„Esu įsitikinęs, kad po šios iniciatyvos sportininkams ne tik bus suteikta reali pagalba, bet tuo pačiu tai atgrasys nuo galimo jų teisių pažeidimo“, – teigė advokatas.

Pagal inicijuotos idėjos struktūrą „IUSTUM“ pirmiausia ketina išanalizuoti buvusius atvejus ir pateikti siūlymus dėl administracinių ir organizacinių priemonių, užkertančių kelią sportininkų teisių pažeidimui.

Tuo metu LTOK nariais esančių federacijų sportininkams advokatai suteiks nemokamas teises konsultacijas dėl pažeistų teisių gynimo ir žalos atlyginimo nuo seksualinio prie-

Daina Gudžinevičiūtė.

LTOK nuotr.

kabiavimo ir diskriminacijos, psichinės ir fizinės prievartos.

Be to, ikiteisminio tyrimo ir kitose neteisminėse ir teisminėse institucijose, ginant nukentėjusių sportininkų teises ir teisėtus interesus, atletai turės jiems atstovaujančius specialistus.

„Matydami pastarųjų metų įvykius sporto pasaulyje, nusprendėme imtis iniciatyvos, sprendžiant šias opias šių dienų sporto problemas. Raginame atletus nebijoti kreiptis pagalbos kovojant dėl savo garbės ir pažadame visišką konfidencialumą kiekvienu atveju“, – akcentavo LTOK prezidentė ir Tarptautinio

olimpinio komiteto (TOK) narė Daina Gudžinevičiūtė.

Teisinių paslaugų apimtis – nuo konsultacijų iki pagalbos surenkant įrodymus. Į šias paslaugas įeina ieškinių dėl žalos atlyginimo parengimas, skundų į Lygių galimybių kontrolieriaus tarnybą parengimas, pareiškimų dėl ikiteisminio tyrimo pradėjimo parengimas ir atstovavimas teismuose ir teisėsaugos institucijose.

Visa sportininko suteikta ir vykdoma sportininko pavedimą advokato gauta informacija bus saugoma kaip advokato profesinė paslaptis, o visas paslaugų išlaidas padengs LTOK. **LRT**

SUDĖTINGA ATRANKA Į OLIMPINĮ 3X3 KREPŠINIO TURNYRĄ

Spalio 2 d. pasaulinė krepšinio organizacija FIBA kartu su Tarptautiniu olimpinio komiteto (IOC) oficialiai patvirtino trijų (3x3) krepšinio atrankos į Tokijo olimpinės žaidynės kriterijus.

Tapo aišku, kad kitų metų Tokijo olimpinėse žaidynėse varžysis po 8-ias vyrų ir moterų trijų komandas, o į olimpinį žaidynių turnyrą bus galima patekti trimis skirtingais būdais.

Skelbiama, kad po konsultacijų su IOC buvo nuspręsta, jog į Tokijo žaidynes pateks tik Japonijos vyrų arba moterų rinktinė, priklausomai nuo to, kuri rikiuosios aukštesnėje vietoje FIBA reitinge.

Lapkričio 1-ąją FIBA oficialios ceremonijos metu praneš keturias vyrų ir keturias moterų

rinktines, kurios pagal užimamą vietą pasauliniame komandų reitinge gaus bilietus į Tokiją. Tiesa, iš to paties žemyno pagal reitingą pelnyti kelialapius galės tik 2 komandos.

Toks būdas patekti į olimpinės žaidynės iškart užkerta kelią Lietuvos vyrų trijų komandai, kuri kol kas pasauliniame reitinge žengia 11-oje pozicijoje, o tarp Europos komandų yra tik 7-ta.

Be to, reikia nepamiršti, jog Japonijos vyrų arba moterų komanda sumažins pagal reitingą į žaidynės pateksiančių komandų skaičių iki 3.

Dar po tris bilietus vyrams ir moterims į olimpinės žaidynės bus išdalinta per kitų metų kovo mėnesį surengtą olimpinį atrankos turnyrą, kuriame dalyvaus

po 20 vyrų ir moterų rinkinių.

Kelialapiai į atrankos turnyrą bus dalinami pagal užimamą poziciją rinkinių reitinge. Bilietus į šį turnyrą gaus ir tris pirmąsias vietas 2019 m. pasaulio čempionate užėmusios komandos.

Trečiasis kelias – visuotinis olimpinis žaidynių atrankos turnyras, kuriame vyrų ir moterų komandos kovos dėl vieno kelialapio į varžybas Tokijuje.

Lietuvos

vyrų trijų komandai kelias į olimpinės žaidynės įmanomas tik per kovo mėnesį vykstantį pagrindinį atrankos turnyrą. **LRT**

JAKUBS AND SON
Laidojimo Įstaiga

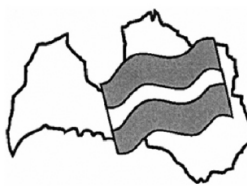
William J. Jakubs Sr.
William J. Jakubs Jr.
Stephen Waite

Licenzijuoti direktoriai ir balzamautojai

936 East 185th Street, Cleveland, OH 44119
36000 Lakeshore Blvd. Eastlake, OH 44095
Telefonas (216) 531-7770

Laidotuvių koplyčia erdvi, vėsinama,
Teikianti jaukią atmosferą liūdesio valandoje.
Didelė aikštė automobiliams pastatyti.

Now serving Lithuanians, including former Taupa Members!

 Latvian Cleveland Credit Union

1385 Andrews Avenue
Lakewood, Ohio 44107
216-228-1996 or 800-577-1996
latvian@ameritech.net

Hours: Mon, Wed, Fri 9:00AM-3PM
Tue 9:00AM-5:30PM
Sun 9:30-10:30AM, 1st and 3rd Sundays each month, except Federal Reserve holiday weekends

View our Website and Facebook page for a list of our services:
www.latvianclevelandcu.org
www.facebook.com/latvianclevelandcu

2 YR IRA 2.75%
3 YR IRA 3.00%

MOBILE BANKING | INTERNATIONAL WIRES
CREDIT/DEBIT CARDS | SAVINGS | CHECKING

310.828.7095 | info@clcu.org
 www.clcu.org